

Dr. Bazsika Ádám

A végrehajtás megszüntetése iránti perek id szer kérdései

Bevezet gondolatok:

A Kormány 2015. január 14. napján fogadta el az új Polgári Perrendtartás Konceptióját (a továbbiakban: Konceptió), majd a hosszadalmas kodifikátori munkát követően az elkészült törvénytervezetet a Parlament 2016. november 22-én tartott ülésén fogadta el a Polgári Perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvényt (a továbbiakban: új Pp.), a kódex szövege a Magyar Közlöny 2016. évi 190. számában került kihirdetésre. A jogalkotó az új eljárási kódex hatályba lépésének időpontjaként 2018. január 1. napját jelölte meg.

Az új Pp. megalkotása során deklarált jogalkotói cél volt az eljárások gyorsítása, a polgári peres és nemperes eljárások hatékony és időszerteljes lefolytatásához szükséges eljárási szabályok meghatározása.

Az új jogszabályi rendelkezések fényében érdemes áttekinteni ennek a jogalkotói célnak a megvalósulását már a régi Pp-ben soron kívüli eljárásként szabályozott különleges per, a végrehajtás megszüntetése iránti perek szabályainak áttekintése és az új Pp. vonatkozó rendelkezéseinek áttekintésével. A tanulmányomban nagy hangsúlyt fektetek a korábban hatályos törvényszöveg talaján kialakult elméletre és gyakorlatra, tekintettel arra, hogy az új Pp. a végrehajtás megszüntetése iránti perek lényegi szabályait fenntartotta.

Jelen tanulmány egyik fókuszpontja az időszerteljes fogalma, mely fogalom tükrében igyekszem az új jogszabályi rendelkezésekben a jogalkotói cél megvalósulását vizsgálni. Az időszerteljes fogalma szoros összefüggésben áll, azzal párhuzamosan és azonos tartalommal is használt módon a perek ésszerű időn belül való befejezéséhez f z d eljárási garanciával. Ezen eljárási garancia az ún. tisztességes eljáráshoz f z d alapjog egyik nevesített részjogosítványa.

Az időszerteljes jelző ugyanakkor a jogirodalom az aktuális, a jogalkalmazást foglalkoztató problémákra használja, ennek megfelelően dolgozatomban az időszerteljes alatt az ésszerű időtartamon belüli befejezéshez f z d jogot értem, míg az időszerteljes jelző aktuális értelemben használom.

A végrehajtás megszüntetése és korlátozása iránti perek szabályai a korábban hatályos Pp-

ben, az új rendelkezések megoldásai, id szer ségre gyakorolt hatása

A végrehajtási perek szabályai korábban a Pp. XXV. fejezetében kerültek elhelyezésre. A végrehajtási perek, mint gy jt fogalom alatt ugyanakkor több pertípus húzódik meg, melyeknek a végrehajtási eljáráshoz való szoros kapcsolata több általános megállapítást is lehet vé tesz, mint például azt, hogy a végrehajtási perek egy folyamatban lev végrehajtási eljáráshoz kapcsolódnak szorosán, nem megel zik azt, hanem a végrehajtási eljárásba ékel dnek bele¹, a felek személye általában megegyezik a végrehajtási eljárásban részt vev felekkel.

A Konceptió megfogalmazásának id pontjában szakmai vita folyt arról, hogy a különleges perek szabályainak fenntartása, illetve azok Pp-ben történ elhelyezése indokolt-e. A különleges perek elkülönítését az általános szabályoktól mindig valamilyen különleges védend érdek, a felek személyéb l, illetve az anyagi jog szabályaiból adódó speciális eljárási igény vagy a pergazdaságossági megfontolás igazolja². A Konceptió és ekként az új eljárási kódex azon álláspont mellett tette le a voksát, hogy a különleges perek elkülönült szabályozási struktúrájának fenntartása indokolt, azzal, hogy nem helyezhet el valamennyi különleges per a törvényben. Ekként a végrehajtási perek szabályozása az új Kódex XL. fejezetében kerültek elhelyezésre.

A Polgári Perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvényhez f zött indokolás (a továbbiakban: Indokolás) rögzíti azon korábban is megfogalmazott alapvetést, mely szerint a végrehajtás során bekövetkezett jogsérelmek egy része a nemperes eljárásban, a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (Vht.) szabályai alapján orvosolhatóak, ugyanakkor bizonyos eljárásjogi, illetve anyagi jogi vita csak a széles kör bizonyítást és kontradikciót lehet vé tev peres eljárás keretében orvosolható. Mindezek alapján indokolt a végrehajtási perek szabályozásának fenntartása, hiszen egyes jogsérelmek orvoslásának igénye a nemperes eljárás kereteit szétfeszíti, illetve az egyik legalaposabb törvényi garancia a peres eljárás biztosítása jogsérelem esetére.

Az új Pp. továbbá a dogmatikai tisztaság igénye okán az 526. §-ában meghatározza, hogy pontosan mely pereket tekinti végrehajtási pereknek, e körben érdemi változást az új jogszabály nem hoz a gyakorlatban.

¹ Kiss Daisy-Rónay Zoltán-Sántha Ágnes-Szabó Péter: A Különleges peres, Kérdések és válaszok a Polgári Perrendtartás Különös Részéb l

² Konceptió 24. oldal

1. A végrehajtás megszüntetése és korlátozása iránti per fogalma

A Pp. korábban hatályos rendelkezése szerint a végrehajtás megszüntetése iránti perre akkor kerül sor, ha a végrehajtás megszüntetésére a Vht. 41. §-a vagy 56. §-a alapján nincs lehetőség, és az adós a végrehajtást sérelmesnek tartja, úgy a végrehajtást kérvel szemben pert indíthat. Az új Pp. definíciója jobban koncentrál a kereset tárgyára, azaz arra, hogy a per célja a végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása.

A régi Pp. rendelkezései szerint végrehajtás megszüntetése és korlátozása iránti per nem volt megindítható a közigazgatási végrehajtási eljárások vonatkozásában, hiszen a törvényszöveg a bírósági végrehajtási eljárásra vonatkozik, illetve az adós a közigazgatási eljárás általános, valamint az adóvégrehajtás különös szabályai szerinti eljárás keretében élhet jogorvoslattal. Ha azonban ennek ellenére mégis keresetlevelet terjeszt el a bíróságon, a régi Pp. 130. § (1) bekezdés b) pontja, illetve a régi Pp. 157. § a) pontja alapján kell eljárni (BH1995.525., 1996.481. eseti döntések), vagy a régi Pp. 129. § (1) bekezdés értelmében áttételnek lehet helye, ha az iratokból megállapítható a hatáskörrel rendelkező más hatóság³.

Kizárt továbbá a perindítás inkasszó esetén, átutalási végzéssel elrendelt végzés esetén, büntet bíróság értesítése alapján elrendelt végrehajtás esetén, bűnügyi zárlat elrendelése esetén, illetve biztosítási intézkedés elrendelése esetén⁴.

A joggyakorlat szerint továbbá kizárt végrehajtási per indítása, ha a birtokvitában a jegyző határozatot hozott, és annak végrehajtását közigazgatási végrehajtás keretében foganatosítják. Ha a bíróság a jegyző eltti eljárás után indított birtokvédelmi perben a keresetet elutasítja, a határozat végrehajtásáról a jegyző gondoskodik, ha ellenben a keresetnek részben vagy egészben helyt ad, a végrehajtás a bíróság hatáskörébe tartozik (PK.31. számú állásfoglalás). Ez utóbbi esetben végrehajtás megszüntetési, illetve korlátozási pernek helye van.⁵

A Legfelsőbb Bíróság PK 198 sz. állásfoglalásában továbbá rögzítette, hogy a végrehajtás megszüntetése illetve korlátozása iránti per és a tartási kötelezettség mérséklése iránti per közti elvi különbségre tekintettel, amikor a tartásra kötelezett fél a tartási kötelezettség mérséklését kívánja elérni, nem engedhet meg, hogy ezen igényét a tartás rendezése helyett végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti per útján érvényesítse. Ilyen esetekben tehát a kötelezett a tartási

³ dr. Jakab Ildikó : A végrehajtás megszüntetése és korlátozása iránti perek legfontosabb eljárási szabályai a gyakorlat tükrében 3.o
[http://www.jogiforum.hu/files/publikaciok/jakab_ildiko__vegrehajtas_megszuntetese_es_korlatozasa_iranti_perek\[jogi_forum\].pdf](http://www.jogiforum.hu/files/publikaciok/jakab_ildiko__vegrehajtas_megszuntetese_es_korlatozasa_iranti_perek[jogi_forum].pdf)

⁴ Németh Zoltán György : A jogorvoslati joghoz való jog érvényesülése a végrehajtási eljárásban. Debreceni Jogi M hely 2011/1 10. o

⁵ Kommentár a Pp. 366. §-ához

kötelezettség leszállítása iránt kell a pert megindítania. A Kúria 3/2015 számú Polgári Jogegységi Határozatával (PJE) rögzítette, hogy a bírói gyakorlat szemléletváltása miatt a PK 198 sz állásfoglalás meghaladottá vált.

2. A per el feltétele:

A régi Pp. szabályok szerint amennyiben a végrehajtás megszüntetésére a Vht. 41. §- a és 56. §-a alapján nincs mód, kerülhet sor a végrehajtás megszüntetése és korlátozása iránti per megindítására. A Vht. 41. § (1) bekezdése szerint, ha az adós okirattal valószínűsítette, hogy a végrehajtandó követelés alaptalan, azt már teljesítették, vagy egyébként megszünt, a végrehajtó a bizonyítékra utalva felhívja a végrehajtást kérőt, hogy 15 napon belül nyilatkozzék a követelés fennállásáról, egyúttal az adóstól felvett összegből a 34. § (5) bekezdésében említett összegeket fizesse be a megfelelő számlára, illetve fizesse meg a végrehajtónak. A végrehajtást kérőt figyelmeztetni kell a (3) bekezdés szerinti jogkövetkezményekre.

A Vht. 41. §-a szerinti eljárás elnye, hogy a végrehajtási eljárás peren kívül lezárulhat, amennyiben a végrehajtást kérő elismeri a teljesítést és a végrehajtó költségeit megfizette. Az eljárás hátulütője ugyanakkor, hogy a gyakorlatban ritkán alkalmazható. A megfelelő szakmai tudással, személyi és anyagi feltételekkel bíró, a végrehajtási eljárásokkal akár hivatásszerűen foglalkozó társaságok (pl.: bankok, faktor cégek) esetében sem az elismerésnek, sem a pontos elszámolásnak akadály nincs, illetve jellemzően ilyen akadály nem merül fel.

A végrehajtást kérő magánszemélyek vonatkozásában azonban napi szintű gyakorlat, hogy a végrehajtó felhívására nem nyilatkoznak, sem a felvett összeg pontos nagyságára, a teljesítés időpontjára vonatkozóan nem állnak rendelkezésre megfelelő bizonyítékok, így a végrehajtás aggálytalan módon nem zárható le, illetve további vitákat generál.

A hivatkozott jogszabályhely kapcsán kiemelésre érdemes, hogy az megköveteli, hogy az adós okirattal valószínűsítse a teljesítést, illetve a követelés megszüntését, csökkenését, mely egyes esetekben - így például elévülés esetén- fogalmilag kizárt, ezért nem alkalmazható.

A bírósági gyakorlat sem egységes annak megítélésében, hogy a Vht. 41. §-a szerinti eljárás a végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti pernek el feltétele-e.

Az egyik álláspont határozottan kiállt a mellett, hogy a Vht. 41. §-a szerinti eljárás lefolytatása el feltétel, ennek megfelelően, amennyiben a keresetlevélben arra hivatkozás nem szerepelt, illetve a felperes a bíróság hiánypótló végzésében foglaltakat nem teljesítette, úgy a keresetlevél a régi Pp. 130. § (1) bekezdés f) pontjára- időeltelapítésségre ó hivatkozással elutasításra került.

A másik álláspont szerint ezen okból a keresetlevél nem utasítható el idézés kibocsátása nélkül, a

Civilisztikai Kollégiumvezetők 2013. május 8-10. napján tartott tanácskozáson akként foglaltak állást⁶, hogy a Vht. 41. §-a szerinti eljárás hiánya legfeljebb a perköltség viselése körében értékelhető a felperes terhére, ha az alperes az első tárgyaláson elismeri a követelést, azaz a perre okot nem adott.

A Kommentár megemlíti azon létező gyakorlatot is, mely szerint a bíróság a benyújtott beadványt annak tartalma szerint nemperes eljárás iránti kérelemnek tekinti, és ennek megfelelően intézkedik annak elintézése vagy áttétele iránt. Álláspontom szerint ezen eljárás ugyanakkor túlterjeszkedik a kérelem tartalom szerinti elbírálása elvén, amennyiben az ügyfél határozottan a bíróság intézkedését kéri, azt a bíróság felé címezve, a bíróságon terjeszti elő, úgy azt legfeljebb a hiánypótlásra adott határozott választ követően lehet nemperes eljárás iránti kérelemnek tekinteni, kiemelten azon tényre tekintettel, hogy a Vht. 41. §-a szerinti eljárás lefolytatása alapvetően az eljáró bírósági végrehajtó feladata, és a korábbiakban kifejtettek szerint az eljárás adott esetben- a végrehajtást kérő válasza hiányában- akár hónapokkal meghosszabbíthatja az eljárást.

Alapvetően szerencsés helyzet, hogy a jogalkotó a fennálló eltérő jogértelmezésekre reagált, ennek megfelelően az új Pp. 529. §-a akként fogalmaz, hogy a pert akkor lehet megindítani, ha a végrehajtás megszüntetésére vagy korlátozására a perben közölni kívánt okból a bírósági végrehajtásról szóló törvény szerint a bírósági végrehajtási eljárás keretében nincs lehetőség. A jogszabályhelyhez fűzött Indokolás szerint: § A törvény a végrehajtási eljárás szabályaira építve erősíti a végrehajtás megszüntetése és korlátozása iránti nemperes eljárás perelteri funkcióját. A törvény a szabály külön kiemelésével és szövegezésbeli pontosítással, valamint a keresetlevél visszautasítási oknak ezt lehet vétevé megfogalmazásával ezért egyértelművé teszi, hogy pernek csak akkor van helye, ha a végrehajtás megszüntetésére és korlátozására nemperes eljárásban nincs lehetőség.

A jogalkotó szándéka a perelteri funkció erősítése terén elismerésre méltó. A Vht. 41. §-a szerinti eljárással kapcsolatban azonban jelen sorok szerzőjének gyakorlaton alapuló aggálya, hogy az legfeljebb megelázi a peres eljárást, teljes egészében annak kiváltására nem alkalmas, ennek megfelelően nem feltétlenül a jogvita mielőbbi lezárása szolgál. Kétségtelen, hogy a peres eljárást megelázi eljárásként annak elmozdítása érdekében hat, azzal, hogy a későbbi peres felek egymás állításait, követeléseit megismerjék, azzal tisztában legyenek, ennek megfelelően az osztott perszerkezetben a perfelvételi szakasz jelentős mértékben lerövidülhet. A korábban kifejtettek szerint ugyanakkor a végrehajtás megszüntetésére a nemperes eljárás eredménytelensége esetén csak későbbi időpontban kerül sor, mely az időszűrés ellen hat.

⁶ <http://fovarosiiteltotabla.birosag.hu/20130530/polgari-kollegium>

Kétségtelen tény ugyanakkor, hogy a Vht. többi szakaszában szabályozott végrehajtás megszüntetés kiváltja a peres eljárás igénybevételét.

A Vht. 55. § (1) bekezdése szerint a végrehajtást foganatosító bíróság a végrehajtást megszünteti, ha ezt kívánta a végrehajtást kérő, és másnak a jogát nem sérti, illetve ha a külön törvény így rendelkezik. A hivatkozott törvényhely kapcsán a gyakorlatban probléma nem merült fel, a végrehajtást kérő, mint az ügy ura, szabadon rendelkezik a követeléssel, így akár teljesítés esetén, akár annak elengedésével a végrehajtást megszüntetésre kerülhet. A foganatosító bíróság feladata ugyanakkor, hogy a törvényhely másnak a jogát ne sértse fordulatnak érvényt szerezzen, tipikusan ebbe a körbe tartozik az eljáró végrehajtó munkadíjának és költségeinek kiegyenlítése. A végrehajtás ugyanis mindaddig nem szüntethető meg, míg a költségek kiegyenlítést nem nyernek.

A Vht. 55. § (1) bekezdés b) pontja alapján a bíróság külön törvény rendelkezése alapján szünteti meg a végrehajtást, tipikusan ilyen a cs. eljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény 38. § (1) bekezdése, melynek értelmében az adós ellen a felszámolás kezdő időpontjában folyamatban lévő felszámolás körébe tartozó vagyonnal kapcsolatos végrehajtási eljárásokat a bíróságnak haladéktalanul meg kell szüntetnie.

A Vht. 56. § (1) bekezdése szerint a bíróság a végrehajtást elrendelő bíróság végzéssel megszünteti, illetve legkorlátozza a végrehajtást, ha közokirat alapján megállapította, hogy a végrehajtandó határozatot jogerős határozat hatályon kívül helyezte, illetve legmegváltoztatta vagy jogerős bírósági határozat - ide nem értve a végrehajtás megszüntetési (korlátozási) perben hozott jogerős határozatot - megállapította, hogy a végrehajtási záradékkal ellátott okiratba foglalt végrehajtani kívánt követelés érvényesen nem jött létre. A bíróság a végrehajtást megszüntető végzésében arról is rendelkezik, hogy ki viseli a végrehajtási költséget. A törvényhely alkalmazására jellemzően olyan esetekben kerül sor, amikor a másodfokú bíróság az első fokú bíróság határozatát hatályon kívül helyezi.

A bíróságnak ebben az esetben a végrehajtási költségekről is rendelkeznie kell, melyet jellemzően az adós visel a Vht. 34. §-a és a régi Pp. 78. §-a alapján. A Fővárosi Törvényszék konkrét esetben⁷ ezen szabály alkalmazhatóságát helytállónak tartotta. Az alapügyben a bíróság ítéletével kötelezte az adóst gyermektartás fizetésére, egyben a gyermektartás vonatkozásában annak elzetes végrehajthatóságát állapította meg. Az ítélet alapján a végrehajtás végrehajtási lappal megindult, ugyanakkor a másodfokú bíróság ítéletével a bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte, a gyermektartási kötelezettséget ideiglenes intézkedésként hatályában fenntartotta, mindezek alapján a végrehajtás változatlan formában folytatódott. Az új eljárás során a bíróság ismét gyermektartás

7

117.Pkf.636.577/2016/4

fizetésére kötelezte az adóst, egyben az ideiglenes intézkedést hatályon kívül helyezte. Az adós kérte a végrehajtás megszüntetését a Vht, 56. §-a alapján, mely kérelem alapján eljáró bíróság nemperes eljárásban a végrehajtást megszüntette, egyben adóst a fennálló végrehajtási költségek megfizetésére kötelezte a Vht. 34. §-a és a régi Pp. 78. §-a alapján, mivel adós a végrehajtásra alapot adott, a követelést a határozat meghozatala napjáig nem egyenlítette ki. A rendelkezés részben ezen fordulatával szemben adós fellebbezéssel élt, a másodfokon eljáró bíróság végzésével az első fokú bíróság határozatát helyben hagyta annak helyes indokai alapján.

E helyen kell röviden kitérni arra, hogy a végrehajtás megszüntetés, illetve korlátozása iránti per fogalmilag feltételez egy folyamatban levő végrehajtási eljárást. Noha a régi Pp. 366. §-a nem ír el kifejezett időbeli korlátozást arra vonatkozóan, hogy meddig nyújtható be a végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti kereset, a per megindításának korlátot szab egyrészt a perindításra feljogosított adósi pozíció megszűnése, másrészt a kereset célja, amely a folyamatban levő végrehajtási eljárás megszüntetésének vagy korlátozásának a kieszközlése lenne⁸. Ezen álláspontot erősítette meg a Kúria BH2016.19 sz. eseti döntése, mely szerint a végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti per a végrehajtás elrendelésétől annak befejezéséig az adós jogainak a végrehajtást követő szembeni megóvásának speciális eszköze.

3. Hatásköri és illetékességi szabályok.

A korábbi eljárásjogi rendelkezések alapján a végrehajtási perek a helyi bíróság hatáskörébe tartoznak a régi Pp. 22. §-a alapján, mivel különös szabályt a törvény e körben nem tartalmaz.

Az új Pp. rendelkezései változatlanul a járásbíróságok hatáskörében tartják a végrehajtás megszüntetése és korlátozása iránti perek tárgyalásának kötelezettségét. Az új kódex a törvényszéki modellt tartja alapesetnek, ennek megfelelően az általános hatáskör alóli kivételként szabályozza a végrehajtási pereket. /új Pp. 20. § (3) bekezdés c) pont/

A hatásköri szabályok változatlanul hagyása alapvetően az idő szerűség növelése irányába hat, hiszen alapvetően a gyorsabb, egyszerűbb megítélésű ügyek a járásbíróság előtt érdemben, gyorsabban lefolytathatóak, mint a törvényszéki szinten.

A régi Pp. 367. §-a szerint a végrehajtás megszüntetési, illetve legkorlátozási perre kizárólag az a bíróság illetékes, amely a végrehajtási eljárást elrendelte; ha pedig a végrehajtási eljárást a törvényszék vagy a közigazgatási és munkaügyi bíróság, illetve a közjegyző rendelte el, kizárólag az adós lakóhelye szerinti járásbíróság illetékes.

⁸ Pfv.I.20.014/2014/3

A hivatkozott jogszabályhely alapján tehát kizárólagos illetékesség érvényesül a végrehajtás megszüntetési és korlátozási perek vonatkozásában, hiszen azok a végrehajtást elrendelő bíróság eltt indíthatók meg, illetve a törvényszéki, közigazgatási és munkaügyi bírósági vagy közjegyzői elrendelés esetében az adós lakhelye szerinti bíróság eltt. A Vht. 225. § (6) bekezdése alapján a végrehajtást elrendelő bíróságnak azt a bíróságot (vagy közjegyzőt) kell tekinteni, amely a végrehajtható okirat kiállítására jogosult.

Van olyan álláspont⁹ mely szerint a szabály abból a célszerűségi szempontból indul ki, hogy a végrehajtás megszüntetési és korlátozási közös különös szabályainak egy része abból adódik, hogy a pereket a végrehajtás folyamatában indítja az alperes, ezért annak a végrehajtást elrendelő bíróság eltt folyamatban kell lennie. Más szerzők¹⁰ ugyanakkor úgy vélik: Ő A végrehajtás megszüntetése iránti perre a végrehajtás foganatosításának szakaszában kerül sor, miután az adós ekkor értesül a végrehajtásról, és ekkor tud pert indítani a megszüntetés iránt. A végrehajtást elrendelő és foganatosító bíróság gyakran eltér, utóbbi rendszerint az adós lakóhelye/székhelye szerinti bíróság, amely egyszerben be tudja szerezni a melléje kirendelt végrehajtótól a végrehajtási iratokat. A lakóhely szerinti kizárólagos illetékesség meghatározása továbbá egyenletesebb munkateher elosztást eredményezne a bíróságok között, valamint kedvezne az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés elve érvényesülésének.ö

Álláspontom szerint az utóbbi vélemény áll közelebb az időszerűség követelményének való megfeleléshez is. A végrehajtók esetében adottak az elektronikus kapcsolattartás feltételei, ennek megfelelően a fizikai távolság egyre kisebb mértékben befolyásolja, milyen gyorsan fér hozzá a bíróság a szükséges iratokhoz. A végrehajtást elrendelő bíróság tekintetében azonban megállapítható, hogy az jellemzően a végrehajtást foganatosító bíróságtól eltér, így az elrendelő bíróság eltt jellemzően nincs folyamatban eljárás. A végrehajtást foganatosító bíróság továbbá az adós lakóhelyéhez igazodik a Vht. 32. §-a alapján¹¹, ennek megfelelően célszerűbb és hatékonyabb lett volna az adós lakóhelyéhez igazítani az illetékességi szabályokat is, azonban ez az új kódexben nem történt meg.

A végrehajtást elrendelő bíróság kizárólagos illetékessége ellen szól továbbá, hogy a Vht. 16. §-ában rögzíti a végrehajtási lap kiállítására jogosult bíróságokat. A hivatkozott jogszabályhely a) ponttól n) pontig sorolja tételesen az eljáró bíróságokat, mely felsorolás ismerete a jogi képzettség

⁹ Kiss Daisy-Rónay Zoltán-Sántha Ágnes-Szabó Péter: A Különleges perek, Kérdések és válaszok a Polgári Perrendtartás Különös Részéből 1318.o

¹⁰ dr Rainer Lilla : A végrehajtás megszüntetése iránti perek az új Pp. tervezetében www.jogiforum.hu/publikaciok/7765.o.

¹¹ A Vht. 32. §-a szerint : A bíróság, illetékes a végrehajtható okiratot kiállító szerv a végrehajtható okiratot - a 10. § d) és e) pontjában említett végrehajtható okirat kivételével - megküldi az adós lakóhelye, illetékes székhelye szerinti végrehajtónak és a végrehajtást kéri meg.

nélküli, személyesen eljáró ügyfél vonatkozásában nem várható el. A végrehajtható okiratok további típusaihoz igazodó illetékességi szabályok ismerete végképp nem várható el az átlagos állampolgártól. A nem illetékes bíróságon el terjesztett keresetlevelek vonatkozásában az áttétel pedig kétséget kizáróan az idő szer ség ellen hat.

A lakóhely szerinti illetékesség ellen hat ugyanakkor a gyakorlat is, melyet az alábbi eset példáz megfelel en.

dr Jakab Ildikó mutat rá idézett publikációjában, hogy § A fentiek alapján megállapítható, hogy nem jut szerep a bíróság illetékességének eldöntésénél az adósok lakóhelye, ha a végrehajtást a helyi bíróság rendelte el. Az általa ismertetett jogeset szerint a felperesek három végrehajtási eljárás megszüntetését kérték a Pesti Központi Kerületi Bíróságon/ a továbbiakban: PKKB/, mely végzésével megállapította, hogy kizárólag a III. r. felperes vonatkozásában van kizárólagos illetékessége, ezért a felperesek kereseti kérelme ugyanabban a végrehajtás megszüntetési perben nem bírálható el. A I. és II. r. felperesek csömöri lakcíme szerinti Gödöll i Járásbíróságra rendelte áttenni a keresetet. A Gödöll i Járásbíróság szintén illetékessége hiányát állapította meg a régi Pp. 367. § -a alapján, mivel a végrehajtási eljárásokat a PKKB rendelte el, így a perre is a PKKB rendelkezik kizárólagos illetékességgel.

A F városi Ítéltábla 3.Pkk.26.833/2013/1 sz végzésében megállapította, hogy az el tte fekv ügyben mindkét megszüntetni kért végrehajtási eljárást a PKKB rendelte el, ezért az adós felperesek lakóhelyére tekintet nélkül a régi Pp. 367. §-a alapján a per lefolytatására a végrehajtást elrendel PKKB rendelkezik kizárólagos illetékességgel.

A fenti esetből levonható azon tanulság is, mely szerint az elrendel bíróság illetékességének meghatározása a felperesek csömöri lakcímehez viszonyítva aránytalan nehézséget jelent a felperesek oldalán az igényérvényesítés során.

Az illetékesség vonatkozásában a gyakorlat rámutatott arra is, hogy ha egyetemleges adósok indítanak pert végrehajtás megszüntetése vagy korlátozása iránt, úgy elkülönítésnek és áttételnek van helye¹².

4.A felek személye

A korábbi Pp. rendelkezések szerint a végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti per fogalmából adódóan a per felperese minden esetben az adós, míg az alperesi oldalon a végrehajtást kér szerepel. Abban az esetben, ha a pert nem az adós indítja meg, úgy a korábbi Pp. 130. § (1)

¹² dr Jakab Ildikó id. m 4.o.

bekezdés g) pontja alapján a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül el kellett utasítani, mivel azt nem az arra feljogosított személy indította, az aktív perbeli legitimáció hiányzik.

Amennyiben az adós nem a végrehajtást kér, mint alperes ellen indítja meg a végrehajtás megszüntetési iránti pert, úgy a bíróságnak fel kell hívnia a felperest, hogy a pert a végrehajtást kér vel szemben indítsa meg. Ha felperes a felhívásnak nem tesz eleget, úgy a passzív perbeli legitimáció hiánya miatt a keresetlevelet szintén idézés kibocsátása nélkül el kell utasítani.

A peres felek személyének változása a gyakorlatban eltér jogalkalmazáshoz vezetett. A kisebbségi vélemény szerint ilyen esetben a tárgyalást a régi Pp. 152. §-a alapján fel kell függeszteni, a többségi álláspont ezzel szemben az, hogy a bíróságnak a tárgyalás elhalasztása mellett fel kell hívnia a felet, hogy a végrehajtási eljárás során a végrehajtást foganatosító bíróság felé nyújtson be jogutódlási kérelmet. Ebben az esetben viszont a régi Pp. 370/A. § (1) bekezdésében el írt soron kívüli eljárás sérül.¹³

A gyakorlatban felmerült problémaként, hogy a végrehajtást kér jogutód nélküli megszűnése esetén kivel szemben van lehetőség a per megindítására. A gyakorlati megoldás a régi Pp. 130. § (1) bekezdés e) pontja alapján a keresetlevél elutasítása, tekintettel arra, hogy az alperes perbeli jogképességgel nem rendelkezik. A gyakorlat szerint¹⁴ ugyanakkor indokolt a fél kioktatása, hogy a Vht. 9. §-án keresztül érvényesül, régi Pp. 111. § (7) bekezdése szerint nem peres eljárás keretében a végrehajtás megszüntetése céljából ügygondnok kirendelését kérheti.

A gyakorlatban felvetődött azon probléma is, mely szerint ki ellen kell megindítani a pert, amennyiben az ingatlan-nyilvántartásba olyan személy van bejegyezve, aki születési adatainál fogva feltehetően elhunyt. A régi Pp. 101. § (1) bekezdésének utolsó mondata szerinti a pert az elhunyt személy örökösei, mint alperesek ellen kell megindítani, és a 102. § (3) bekezdése¹⁵ alapján, mivel részükre a keresetlevelet is kézbesíteni kell, így ügygondnok kirendelése is kötelező.

Az új Pp. a felek személye vonatkozásban nem változtat a jelenleg hatályos szabályokon, ugyanakkor a Vht. 39. §-ával való összhang megteremtése továbbra is várható magára, azaz annak egyértelműsítése, hogy a személyváltozást pontosan milyen formában és eljárásban kell megállapítani. Az új rendelkezések kapcsán kiemelésre érdemes továbbá, hogy az új Kódex az 528. § (1) bekezdés és (2) bekezdésében egyértelműen rögzíti, hogy az adós kérheti keresettel a végrehajtás megszüntetését, illetve az új Pp. 531. § -ában egyértelműen rögzíti, hogy a pert a végrehajtást kér ellen kell megindítani. A törvény Indokolás szerint ezen jogszabályhelyek

¹³ Kommentár a Pp. 366. §-ához

¹⁴ Összefoglaló a végrehajtás megszüntetési és korlátozási perek, a végrehajtási igényperek tárgykörében a Magyar Bíröképző Akadémián 2009. január 19-21. között megrendezett szeminárium anyaga alapján

¹⁵ A Pp. 102. § (3) bekezdése: Ha keresetlevelet kell az alperesnek hirdetmény útján kézbesíteni, részére a bíróság ügygondnokot (74. §) rendel és a keresetlevelet annak is kézbesíteti.

együttes értelmezése alapján a keresetlevelet az aktív vagy passzív perbeli legitimáció hiányában vissza kell utasítani. A korábbi gyakorlat alapján azonban álláspontom szerint a végrehajtást kér nem megfelelő megjelölése inkább a hiánypótlásra való felhívást követően utasítható vissza, hiszen ezen eljárás felel meg az idő szeresség és az ügyfélbarát bíróság követelményének.

5. A felek képviselete

A régi Pp. 70. § (2) bekezdés szerint a per vitelére szóló meghatalmazás kiterjed a perrel kapcsolatos minden nyilatkozatra és cselekményre, ideértve a 147. § aláes vizontkereset indítását, továbbá a biztosítási intézkedéseket és a végrehajtási eljárást, valamint annak során indított kereseteket, végül az említett eljárások bármelyikében a peres pénznek vagy dolognak és az eljárási költségeknek az átvételét is.

A hivatkozott jogszabályhely alapján tehát ha a végrehajtási eljárás peres eljárásban hozott határozat alapján indult, úgy a meghatalmazás a végrehajtás megszüntetése iránti perekben való képviseletre is kiterjed. A hivatkozott rendelkezésből adódóan és figyelemmel a régi Pp. 70. § bekezdésére¹⁶, a képviselő külön meghatalmazás becsatolása nem követelhető meg. Az alapügy iratai ugyanakkor nem feltétlenül kerülnek csatolásra a végrehajtás megszüntetése iránti peranyaghoz, ennek megfelelően a meghatalmazással kapcsolatban felmerülő egyes korlátozások sem derülnek ki az eljáró bíróságnak számára. A gyakorlatban az eljáró bíróság a hivatkozott rendelkezésnek való megfelelés érdekében mind az alapügyben eljáró meghatalmazottat, mind a peres feleket megidézi.

A hivatkozott rendelkezések kapcsán indokolt kiemelni, hogy az alapügyben adott meghatalmazás csak a peres alapügyekben, azaz végrehajtási lappal elrendelt végrehajtás esetében fogadható el. A végrehajtási záradékkal indult végrehajtás esetében a nemperes eljárásban adott meghatalmazás a peres eljárásra nem terjed ki.

Az új Pp. rendelkezései érdemben nem változtatnak a fenti szabályokon, a meghatalmazás egyes szabályai ugyanakkor konkrétabb megfogalmazást nyertek. Az új eljárásjogi kódex 68. § (3) bekezdése szerint: a per vitelére szóló meghatalmazás - külön kikötés hiányában - kiterjed továbbá a végrehajtási eljárásra, valamint az annak során, azzal összefüggésben indított perre, a perorvoslati eljárásokra, valamint a peres pénznek vagy dolognak és az eljárási költségeknek az átvételére is.

---

¹⁶ Pp. 70. § (4) bekezdése szerint a meghatalmazás korlátozása csak annyiban hatályos, amennyiben az magából a meghatalmazásból kitűnik.

6.A pertárgy értéke és az eljárási illeték

A régi Pp. 24. § (2) bekezdés g) pontja szerint pertárgy értéke a végrehajtás megszüntetése vagy korlátozása iránti perben a végrehajtási összeg, illetve annak az a része, amelyre a végrehajtási jog megszüntetését állítják. A hivatkozott jogszabály utolsó fordulatában kifejezetten elírja, hogy a 24. § (2) bekezdés a) pontja jelen esetben is megfelelően irányadóak, azaz azon szabályok, melyek szerint tartási vagy élelmezési követelés, egyéb járadék, más időszakos szolgáltatás vagy haszonvétel iránti perben a még teljesítendő valamennyi szolgáltatás értékét, de nem többet, mint az egy évi szolgáltatás értékét. A régi Pp. 25. § (4) bekezdése azonban jelen perek esetében nem irányadó; így a f követelést és annak valamennyi járulékát figyelembe kell venni.

A pertárgy értékének meghatározása kiemelt jelentéssel bír, hiszen annak alapján kerül meghatározásra a lerovandó illeték összege.

A gyakorlatban azonban még a jogi képviselőkkel eljáró felek is gyakran tévesen jelölik meg a pertárgy értékét, és ennek megfelelően az illeték összegét is téves mértékben rögzítik. A régi Pp. 124. § (2) bekezdés c) pontja azonban ilyen esetekben nem alkalmazható. A Kúria EBH 2001.529 sz. döntésében rámutatott, hogy nincs helye a keresetlevél idézés kibocsátása nélküli elutasításának illetékhiány miatt akkor, ha a fél a jogi álláspontja szerinti pertárgy értéknek megfelelő illetéket lerótt. Ez esetben ugyanis nincs olyan nyilvánvalóan szándékos vagy nagyfokú gondatlanságból fakadó, indokolatlan mulasztás, amely a hivatkozott elutasítási ok alkalmazását maga után vonná.

A gyakorlatban felmerülő problémát jelentett, hogy a fél a bíróság felhívására sem jelölte meg a pertárgy értékét, az az iratok alapján sem határozható meg, és a keresetlevél idézés kibocsátása nélküli elutasításának van helye. A problémát az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény / a továbbiakban: Itv./ 58. § (1) bekezdés f) pontja¹⁷ szerinti mérsékelt összegű illeték megállapítása okozta, hiszen ilyen esetekben nem áll rendelkezésre kellő információ annak megállapításához, továbbá a régi Pp. 85. § (2) bekezdése értelmében költségmentesség sem alkalmazható. A gyakorlat a problémát a meg nem határozható pertárgy értékének alapul vételével oldotta meg.

Az új Pp. a pertárgy értékének meghatározását a korábbi szabályoktól eltérően nem az általános szabályok között, hanem a végrehajtási perekre vonatkozó különös szabályok között helyezte el. Az új rendelkezés szerint a per tárgyának az értéke a végrehajtási összeggel vagy annak azon részével egyezik meg, amelyre a végrehajtási jog megszüntetését állítják.

---

¹⁷ Itv. 58. § (1) bekezdés f) pontja: Az illeték a peres eljárás illetékének 10%-a, ha a bíróság az eljárást megindító beadványt idézés kibocsátása - nemperes eljárás esetén érdemi vizsgálat, cégbírói eljárás esetén hiánypótlási eljárás lefolytatása - nélkül, hivatalból elutasítja, vagy a Pp. 157. §-a a) pontja alapján megszünteti.

A hivatkozott rendelkezés -összevetve az új Pp. 529. §-ban foglalt, kötelező megjelölés eljárással egyértelműen kedvezőbb helyzetbe hozza mind a jogorvoslatot kereső ügyfelet, mind az eljáró bíróságot, hiszen a nemperes eljárás keretében a végrehajtás összege meghatározható, ennek megfelelően az új rendelkezés az időszűrés, hatékonyság javítása irányába hat.

Az új rendelkezések sem oldják fel a korábban ismertetett azon dilemmát, mely szerint idézés kibocsátása nélküli elutasítás -illetve az új Pp. szóhasználatában visszautasítás- esetén adott esetben a mérsékelt illeték összegének megállapítása nem lehetséges a jogszabályi rendelkezéseknek teljes mértékben megfelelő módon.

A korábban hatályos rendelkezések szerint a tartásdíjra irányuló végrehajtás megszüntetési és korlátozási perek a költségmentesség alkalmazásáról a bírósági eljárásban szóló 6/1986 (VI.26.) IM rendelet 3. § (1) bekezdés e) pontja¹⁸ alapján tárgyi költségfeljegyzési jogosak.

Az igazságügy miniszter 2017.08.29. napján elterjesztette a T/17167 számú törvényjavaslatot a költségmentesség és a költségfeljegyzési jog polgári és közigazgatási bírósági eljárásban történő alkalmazásáról, mely alapján került elfogadásra a költségmentesség és a költségfeljegyzési jog polgári és közigazgatási bírósági eljárásban történő alkalmazásáról szóló 2017. évi CXXVIII. törvény

A hivatkozott törvényjavaslat 3. § (1) bekezdés c) pontja a hivatkozott IM rendelet 3. § (1) bekezdés e) pontjával egyező szabályozást tartalmaz, azaz a hivatkozott jogszabályi rendelkezések kapcsán érdemi változást az új törvény sem hozott.

7. A végrehajtás megszüntetése, és korlátozása iránti perek perindítási okai:

A végrehajtás megszüntetése iránti pereket a jogirodalom két csoportba osztja, annak alapján, hogy a végrehajtás elrendelésére végrehajtási lappal vagy azzal egy tekintet alá eső okirattal történt, vagy a végrehajtást végrehajtási záradékkal rendelték el. A végrehajtási lappal, illetve azzal egy tekintet alá eső okirattal elrendelt végrehajtások alapján ún. szűkebb kör, míg a végrehajtási záradékkal elrendelt végrehajtási eljárásokon alapuló végrehajtás megszüntetési perek csoportja alkotja az ún. szélesebb körű végrehajtás megszüntetése iránti pereket.

A szakirodalomban megfogalmazott egyik álláspont a végrehajtási lappal, és azzal egy tekintet alá

¹⁸ Az IM rendelet hivatkozott rendelkezése szerint: A feleket - ha törvény, az Európai Unió általános hatályú, közvetlenül alkalmazandó jogi aktusa vagy nemzetközi megállapodás számukra tárgyi költségmentességet nem biztosít - jövedelmi és vagyoni viszonyaikra tekintet nélkül költségfeljegyzési jog (tárgyi költségfeljegyzési jog) illeti meg a következő perekben: a törvényen alapuló tartással kapcsolatos per, ideértve a tartásdíjnak a kötelezett járandóságait folyósító szervtől vagy más személytől való behajtása, a tartásdíj megszüntetése vagy összegének megváltoztatása, a tartásdíjra irányuló végrehajtás megszüntetése vagy korlátozása iránti per, továbbá a határon átnyúló tartási ügyben a tartásra kötelezett adatainak beszerzése iránti eljárást is

es okiratok közös jellemz jét abban határozza meg, hogy bennük meghatározott marasztalásokhoz anyagi joger f z dik. E szerint e körbe tartozik a bíróság végrehajtást elrendel végzése, a végrehajtási lap helyett kiállított közvetlen bírósági letiltás és átutalási végzés, a közvetlen bírósági felhívás, az egységes értesít és a b nügyi zárlatot elrendel bírósági határozat. A végrehajtási záradékkal egy tekintet alá es okiratok körébe sorolható a végrehajtási záradék helyett kiállított közvetlen bírósági letiltás és átutalási végzés.¹⁹

A megkülönböztetés alapjául tehát az a tény szolgál, hogy a végrehajtási lap, és az azzal egy tekintet alá es okiratok kiállítását már megelőzte egy bírósági (közjegyz i) eljárás, ahol a felek által az ügy érdemében el adott tényeket, bizonyítékokat az ügdyönt határozat el tt megvizsgálták,²⁰ azaz a követelésr l már érdemben döntés született, ezzel szemben a végrehajtási záradék kiállítása olyan nemperes eljárás, melyben a felek közötti jogvita érdemi vizsgálatára nem kerül sor.

A bírói gyakorlat ugyanis egységes abban, hogy a végrehajtást elrendel bíróságnak (közjegyz nek) nem feladata a felek szerz déssel kapcsolatos jogvitájának a vizsgálata, az, hogy a mögöttes ügylet bizonyítási eljárást folytassanak le és állást foglaljanak²¹.

A fentiek alapján a két pertípus vonatkozásában a perindítási feltételek is eltér ek. A tágabb kör végrehajtás megszüntetési perek vonatkozásában a jelenleg hatályos törvényi rendelkezés megengedi a perindítást azon az alapon is, hogy a követelés érvényesen nem jött létre, ezzel szemben a sz kebb kör végrehajtás megszüntetése iránti pereknél a törvény csak akkor engedte a perindítást, ha a perben közölni kívánt tény akkor történt, amikor az már nem volt közölhet a végrehajtható okirat kiállításának alapjául szolgáló határozat meghozatalát megelőző eljárásban, vagy a végrehajtható okirat kiállításának alapjául szolgáló egyezség megkötése után következett be. Ilyen utóbb bekövetkezett körülmény lehet a teljesítés, a követelés lehetetlenné válása, a beszámítás, illetve a az elévülés, vagy a felek eltér megállapodása.

¹⁹ Gáspárdy László-Wopera Zsuzsa-Kormos Erzsébet-Cserba Lajos -Nagy Andrea -Harsági Viktória : Polgári Perjog Különös Rész 252. oldal KJK -Kerszöv

²⁰ Gáspárdy László-Wopera Zsuzsa-Kormos Erzsébet-Cserba Lajos -Nagy Andrea -Harsági Viktória : Polgári Perjog Különös Rész 254. oldal KJK -Kerszöv

²¹ Parti Tamás-Szécsényi-Nagy Kristóf -Sz cs Tibor :Végrehajtási záradék kiállítása fogyasztóval szemben -egy el zetes döntéshozatali kérelem margójára. Magyar Jog 2014/7-8. sz 411. o)

7.1. A sz. kebb kör végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti perek perindítási okai

7.1.1. A teljesítés, mint perindítási ok

A szakirodalom²² rámutatott, hogy a perindítás szempontjából nincs jelentősége annak, hogy az adós a végrehajtás elrendelése, vagy azt követően teljesített. Perjogi szempontból a problémát az alaphatározat előtti és utáni teljesítésre is való keresetbeli hivatkozás jelenti, hiszen ez esetben a perújítás és a végrehajtás megszüntetése iránti per feltételei egyaránt fennállnak. A gyakorlatban kialakított megoldások közül az egyik szerint a keresetlevelet két külön lajstromszámon kell nyilvántartani, és a végrehajtás megszüntetése iránti per a perújítás jogerős elbírálásáig fel kell függeszteni. Ezzel ellentétes gyakorlat szerint a külön lajstromozásnak nincs helye, a keresetet, mint végrehajtás megszüntetése iránti kereset el kell bírálni, azzal, hogy a felperes figyelmét fel kell hívni a perújítás elterjesztésének lehetőségére.

A végrehajtás megszüntetése iránti perben is érvényesül a felek bizonyítási kötelezettsége, a bizonyítási teher alapján a perben adósnak kell bizonyítania a teljesítés időpontját, összegét a régi Pp. 164. §-a alapján. Mindezek alapján a teljesítésre alapozott perindítás csak a teljesítés megfelelő dokumentálása mellett, azaz igazolható, bizonyítható módon való megtörténte mellett vezethet eredményre.

A Vht. 164. §-alapján ugyanakkor a végrehajtási költségek elsőbbségének elve érvényesül, azaz mindenekelőtt a végrehajtási eljárás költségeit kell kielégíteni. A perben tehát vizsgálni kell, hogy milyen végrehajtási költségek merültek fel. Ezt követően kell vizsgálni azt, hogy a részteljesítés mennyiben fedezi a végrehajtást kérő költségeit. A végrehajtási eljárásban általa befizetett végrehajtási eljárási költséget külön elszámolni nem kell, mert azt a végrehajtás költségei már tartalmazzák. Ezt követően kell figyelembe venni a kamatokat, végül a f. tartozást. Az adós által eltérő rendelkezése hatálytalan, azonban annak nincs akadálya, hogy a jogosult, tehát a végrehajtást kérő a Ptk. 6:46. § alapján, az ott meghatározott sorrendtől eltérő elszámolást kérjen. A Vht. 164. §-ában foglalt szabályozás viszont kógens, ezért a való eltérést nem kérhet sem a végrehajtást kérő, sem az adós²³.

Ha a felperes a végrehajtás megszüntetését kéri, ugyanakkor a bizonyítási eljárás eredményeképp a bíróság azt állapítja meg, hogy a követelés csak részben szűnt meg, úgy a végrehajtást még a

²² dr Gyovai Márk-dr Kiss-Kondás Erzsébet-dr Lukács Tamás-dr Nagy Adrienn-dr Schadl György : Kézikönyv a bírósági végrehajtás fogantatásához Wolters Kluwer 2016 384. o.

²³ Gyovai-Kiss-Kondás-Kormos-Lukács-Nagy-Schadl 2016 384. o

fennmaradó követelésre kell korlátozni, és ezt meghaladóan a keresetet el kell utasítani.²⁴

Az idézett szakirodalom ismerteti azon jogeseteket is, melyek alapján meghatározott cselekmény elvégzésére irányuló végrehajtás estén is van helye a végrehajtás megszüntetése iránti keresetnek. A BDT2002.571 sz alatti határozat alapján a teljesítés szabályszer volta tekintetében lehet vita a felek között, ennek eldöntésére szakért is kirendelhet . A BH2006.326 szám alatti határozatban foglaltak szerint továbbá ha a végrehajtás meghatározott ingóság kiadására irányul, és a kötelezett az ingó kiadását felajánlotta, de a végrehajtást kér a helyszínen nem jelenik meg, így a végrehajtó számára az ingóságot nem tudja átadni, úgy a kötelezett a végrehajtás megszüntetése iránt pert indíthat teljesítésre hivatkozva, így elkerülve a végrehajtási eljárás szünetelését és egyéb, (pl az ingóság tárolásából, rzéséb l, kárveszély viseléséb l ered) hátrányos jogkövetkezményeket.

7.1.2.A teljesítés lehetetlenné válása, mint perindítási ok:

A teljesítés lehetetlenné válásnak szabályait a Polgári Törvénykönyvr l szóló 2013. évi V. törvény /a továbbiakban : Ptk/ 6:179-6:180. §-ai rendezik. Pénzkövetelés esetében a lehetetlenné válás fogalmilag kizárt, míg amennyiben a végrehajtás meghatározott dologra irányult, úgy a Ptk. 6:182. § értelmében a végrehajtást kér kérheti a dolog maradványának, egy részének, vagy amit a kötelezett a mástól a dolog helyébe lép értéket kapott átengedését az ellenszolgáltatás arányos része ellenében²⁵.

7.1.3.A beszámítás, mint perindítási ok:

A beszámítás szabályait szintén a Ptk, annak is a 6:49-6:52. §-ai tartalmazzák. A hivatkozott törvényhely kapcsán kiemelést érdemel, hogy a 6:52. § értelmében végrehajtható okirattal vagy egyezséggel meghatározott, továbbá közokiratba foglalt pénzkövetelésbe ugyanilyen pénztartozást lehet beszámítani. Erre való hivatkozás esetén -elutasítás terhe mellett- az adósnak a megfelelő okiratot is be kell mutatnia, hiszen nem végrehajtható követelést beszámítással sem lehet végrehajthatóvá változtatni. Az adós javára fennálló ellenkövetelés pusztá állításával nem késleltetheti az ellene folyamatban lev végrehajtás foganatosítását /BH1993.500/²⁶.

A Ptk 6:51. § (1)-és (2) bekezdése értelmében beszámításnak nincs helye tartásdíj- és járadékköveteléssel szemben, a túlfizetés esetét kivéve; és a szándékosan okozott kár megtérítésére

²⁴ Gyovai-Kiss-Kondás-Kormos-Lukács-Nagy-Schadl 2016 385. o

²⁵ Gyovai-Kiss-Kondás-Kormos-Lukács-Nagy-Schadl 2016 386. o

²⁶ Gyovai-Kiss-Kondás-Kormos-Lukács-Nagy-Schadl 2016 386. o

irányuló pénzköveteléssel szemben. A (2) bekezdés értelmében a bírósági eljárásban nem érvényesíthet pénzkövetelés beszámításának nincs helye. A hivatkozott rendelkezésekben nem jelenik meg a Ptk azon korábbi szabálya, mely szerint nincs helye beszámításnak olyan szolgáltatással szemben, melyet megállapodás alapján meghatározott célra kell fordítani, így a jövőben az ehhez kapcsolódó bírósági gyakorlat sem vehet figyelembe²⁷.

7.1.4 Az elévülés, mint perindítási ok

Elévülés alatt általánosságban egy adott jogi igény érvényesítésére nyitva álló határidő elmúlását értjük. Így az igény érvényesítésére meghatározott határidő lejárt a jogi igény érvényesítésének végét jelenti. A határidő elmúlt az alanyi jogot nem szünteti meg, csupán annak érvényesítését zárja ki. A jogintézmény indoka, hogy aki az igényét hosszabb idő közön keresztül nem érvényesíti, annak a passzivitását úgy kell tekinteni, mint aki felhagyott igénye érvényesítésével. Ugyanakkor a jogbiztonság szempontjából a kötelezettet sem lehet az idő végezetéig a bizonytalanságnak kitenni, vele szemben is meg kell határozni a követelés érvényesítésének várható idejét. Mindezen szempontok és megfontolások szerint rendkívül lényeges az elévülés pontos szabályozása, egyértelmű és mindenki számára követhető írásainak jogszabályba foglalása.²⁸

A gyakorlatban gyakran előfordul, hogy az adós beadványában nem jelöli meg, hogy pontosan milyen intézkedését kéri a bíróságnak, beadványába csupán arra hivatkozik, hogy a követelés elévült. A bíróságokon van olyan gyakorlat, mely szerint ezen beadványok nem feltétlenül kerülnek végrehajtás megszüntetése iránti keresetként lajstromozásra, tekintettel arra, hogy a Vht. 41. §-ában foglalt eljárás lefolytatása indokolt első körben, és annak eredménytelenségét követően kerülhet sor a végrehajtás peres eljárásban való megszüntetésére.

Álláspontom szerint a fenti gyakorlat nem feltétlenül hat az idő szerűség javításának irányába, hiszen a Vht. 41. §-ának szövegének értelmezése mellett az elévülésre hivatkozással ellátott tekintettel arra, hogy arról az adós nem rendelkezik dokumentummal- ezen eljárás nem folytatható le. A végrehajtást kérő elévülést elismerő nyilatkozata alapján ugyanakkor van lehetőség a végrehajtás gyors, költségkímélő és nem utolsó sorban- peres eljárást kiváltó, nemperes eljárásban való megszüntetésére.

Egyes szerzők szerint ugyanakkor egységes a bírósági gyakorlat a tekintetben, hogy amennyiben az adós elévülésre hivatkozik, de ezt a végrehajtást kérő nem ismeri el, úgy az adós számára csak a

²⁷ Gyovai-Kiss-Kondás-Kormos-Lukács-Nagy-Schadl 2016 386. o

²⁸ dr. Bíró Noémi-dr. Gyekiczki Tamás-dr. Kapa Mátyás -dr. Nádas György -dr. Rab Henriett-dr. Zoltán Hunor-dr. Zoltán Levente: Nagykomentár a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvényhez Wolters Kluwert Kft Budapest, 2013 194. o.

végrehajtás megszüntetése iránti per megindítására van mód, hogy igényét érvényesítse.²⁹

A jelenlegi gyakorlatban ugyanakkor találkozni olyan jogértelmezéssel is, mely szerint az elévülés alapján nemperes eljárásban is van lehetőség a végrehajtás megszüntetésére. Ezen lehetőségre azonban csak abban az esetben nyílik mód, amennyiben a végrehajtást kérő az elévülést elismeri. A végrehajtást kérő nyilatkozata alapján ugyanakkor már a Vht. 55. §-a alapján van mód és lehetőség a végrehajtás megszüntetésére. A célszerűség és hatékonyság alapján egyértelmű, hogy a felek érdekellentéte hiányában a végrehajtás mielőbbi, minél egyszeri formában való megszüntetése szükséges, azaz a végrehajtás megszüntetése iránti per megindítása csak fölöslegesen terhelne mind a feleket, mind az eljáró bíróságokat.

A nemperes eljárás keretében való megszüntetés körében ugyanakkor jelentős érdekellentét állhat fenn a végrehajtást kérő és az adós között a végrehajtás költségei körében, és e körben a hatályos jogszabályok sem tartalmaznak egyértelmű rendelkezést. A költségeket ugyanis a Vht. 34. §-a értelmében az adós viseli, a jogszabályhely alkalmazása ugyanakkor azon kitétel miatt aggályos, hogy az a végrehajtási eljárás során felmerülő költségeket tartalmazza. Az elévülés, mint jogi tény megvalósulása esetén ugyanakkor a végrehajtási jog, és az annak alapjául szolgáló követelés bírósági úton való érvényesítése a bíróság intézkedése nélkül megszűnik, az elévülést követően tett valamennyi intézkedés hatálytalan. Az idő múlására tekintettel megszűnt követelések érvényesítésével felmerült költségek adós általi viselése továbbá méltánytalan is, hiszen e körben felelősség nem terheli, és ilyen esetekre álláspontom szerint a korábbiakban kifejtettek alapján a Vht. 34. §-ában foglalt szabály sem alkalmazható kell bizonyossággal. A Vht. 9. §-a hídján alkalmazandó Pp szabályok közül a perköltség viselése körében kialakított jogértelmezés segíthet a jogalkalmazónak. A kereset leszállítása, elállás kapcsán kialakult gyakorlat szerint a felperes azon összeg vonatkozásban, melynek érvényesítését eltekint, pervesztesnek kell tekinteni. Ennek analógiájára a régi Pp. 77-78. § - alapján a végrehajtást kérőt is akként kell tekinteni, mint aki az igénye érvényesítését eltekintett, ennek megfelelően a felmerült költségeit maga viseli.

Az elévülés végrehajtást kérő elismerése hiányában álláspontom szerint az elévüléssel kapcsolatos bizonyítási eljárás szükségszerűen feltételezi egy kontradiktórium, bizonyítási eljárás lefolytatására alkalmas kereteket biztosító eljárást, azaz a peres eljárás igénybe vételét. A Vht. explicit módon csak a 82/A. § (6) bekezdésében teszi lehetővé egyedül, hogy a pénzforgalmi szolgáltatónál vezetett pénzüsszetre foganatosított végrehajtás esetében, amennyiben az adós elévülésre hivatkozik, úgy a végrehajtó betérjesztése alapján a bíróság végzésével nemperes eljárásban a végrehajtást megszüntesse, egyéb esetekben ilyen egyértelmű szabályozást nem tartalmaz.

²⁹ Gyovai-Kiss-Kondás-Kormos-Lukács-Nagy-Schadl 2016 386. o

Az elévüléssel kapcsolatos szabályokat a Vht. 57. §-a tartalmazza. Ennek megfelelően a végrehajtási jog a végrehajtandó követeléssel együtt évül el. Az elévülési időtartama az alapul fekvő követelés jellegétől függően különböző lehet:

- a polgári jogi kötelek esetén 5 év /Ptk. 6:22. § (1) bekezdés/;
- a bncselekménnyel okozott kár esetén a kártérítési követelés 5 éven túl sem évül el, mindaddig, amíg a bncselekmény büntethetősége el nem évül /Ptk. 6:533. § (1) bekezdés/;
- a veszélyes üzemi felelősségből eredő kártérítési követelés három év alatt évül el /Ptk. 6:538. § (1) bekezdés/;
- a fuvarozási, szállítmányozási szerződésből fakadó igényekről a szándékosan vagy súlyos gondatlansággal okozott károk kivételével 6 év alatt évülnek el /Ptk. 6:270. §, 6:306. § /;
- a munkajogi igények esetében általában 3 év az elévülés.³⁰

A Vht. 57. § (2) bekezdése értelmében az elévülést kérelemre kell figyelembe venni, tehát arra az adósnak hivatkozni kell, a bíróság azt hivatalból nem vizsgálja. Az elévülést ugyanis a bíróság hivatalból csupán a munkajogi igények esetében vizsgálja a 2012. évi I. törvény a Munka Törvénykönyvéről a továbbiakban: Mt./ 286. § (3) bekezdése alapján. A bíróság továbbá hivatalból vizsgálja a követelést a Vht. 14. §-a alapján³¹, azaz a tartásdíj, szüléssel járó költség, és tartásra irányuló járadékszer szolgáltatás 6 hónapnál régebbi tartásdíj részletekre való igényérvényesítés esetén.

Az elévülés megszakadására a Vht. 57. § (4) bekezdése és a Ptk. 6:25. §-ában foglaltak az irányadóak. Az új Ptk. szabályai szerint ugyanakkor a követelés bírósági úton való érvényesítése önmagában még nem vezet az elévülés megszakadásához, csak abban az esetben, amennyiben a bíróság az eljárást befejező érdemi határozatot hozott /Ptk. 6:25. § (1) bekezdés c) pont/. Az elévülés megszakításától vagy az elévülést megszakító eljárás jogerős befejezésétől az elévülés újból kezdődik. Ha az elévülést megszakító eljárás során végrehajtható határozatot hoztak, az elévülést a kötelelem megegyezéssel való módosítása és a végrehajtási cselekmények szakítják meg.³² A végrehajtási eljárás során megszakítja továbbá az elévülést a kötelelem közös megegyezéssel való módosítása is.

A bírói gyakorlat egységes a tekintetben, hogy csak azon végrehajtási cselekmények alkalmasak az elévülés megszakítására, amelyeket a végrehajtási eljárás szereplői a Vht. szabályai szerint tesznek

³⁰ Gyovai-Kiss-Kondás-Kormos-Lukács-Nagy-Schadl 2016 388. o.

³¹ A Vht. 14. §-a szerint Tartásdíj, szüléssel járó költség és tartásra irányuló járadékszer szolgáltatás (a továbbiakban: tartásdíj) behajtására elrendelt végrehajtás esetén a végrehajtható okiratot a lejárt, 6 hónapnál régebbi tartásdíjrészletekre nézve akkor lehet kiállítani, ha a végrehajtást kérő valószínűsítette, hogy
a) a tartásdíjhátralék az adós rosszhiszemű magatartására vezethető vissza, vagy
b) annak érvényesítését alapos okból mulasztotta el.

³² Gyovai-Kiss-Kondás-Kormos-Lukács-Nagy-Schadl 2016 387. o.

a követelés behajtása érdekében, azaz a végrehajtás megindítása iránt, vagy a már elrendelt végrehajtási eljárásban annak elbire vitele érdekében.³³ A Kúria Pfv.I.20.639/20157 sz alatti döntésében például arra mutatott rá, hogy az eredménytelen végrehajtási kérelem -pl. ha a végrehajtható okirat kibocsátását a bíróság megtagadja- nem végrehajtási cselekmény, nem alkalmas a végrehajtási jog elévülésének megszakítására.

Az elévülés nyugvása tekintetében a Ptk. 6:24. §-ában foglalt rendelkezéseket kell figyelembe venni, azaz nyugszik az elévülés, ha a jogosult a követelését menthet okból nem tudja érvényesíteni. A végrehajtási jog elévülésének nyugvása tehát azt jelenti, hogy olyan akadály állt el, amely a végrehajtási eljárás résztvevőin kívül álló, menthet okból következett be, és attól függetlenül, hogy egyébként a végrehajtási eljárás felfüggesztésére vagy szünetelésének megállapítására alapot szolgáltatna-e, id legesen akadálya a végrehajtás alá vont követelés érvényre juttatásának, ezáltal a végrehajtás folytatásának.³⁴ A végrehajtási jog ugyanakkor az elévülés nyugvása alatt is bekövetkezhet (BH2005.291., EBH 2004.1037)

7.1.5 A felek eltér megállapodása, mint perindítási ok:

A jogerős marasztaló határozat meghozatalát követően nincs akadálya annak, hogy a felek az abban foglaltaktól eltér megállapodást kössenek. A BDT2011.2587 sz alatti határozatban foglaltak szerint, amennyiben a cs deljárásban kötött egyezségben foglaltak ellenére valamely hitelező az egyezségben foglaltaktól eltérően kezdeményez végrehajtást, vagy kéri a korábban megindított végrehajtás folytatását, nincs mód a végrehajtásnak a végrehajtási (nemperes) eljárásban való megszüntetésére, hanem adós a végrehajtás korlátozása vagy megszüntetése iránti pert kezdeményezhet.

7.2. A tágabb kör végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti perek perindításai okai

A követelés részben vagy egészben való megszűnése, mint perindítási ok, gyakorlatilag megegyezik a szűk kör végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti perek körében kifejtettekkel. A beszámítás, mint perindítási ok körében szintén a korábban kifejtettek az irányadóak, azaz a Ptk. 6:49-6:52. §-aiban foglalt feltételek vizsgálata szükséges.

³³ Gyovai-Kiss-Kondás-Kormos-Lukács-Nagy-Schadl 2016 387. o

³⁴ Bíró -Gyekiczki- Kapa -Nádas -Rab - Zoltán- Zoltán: Nagykomentár a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvényhez, 2013. 51. oldal

A teljesítési halasztás, mint perindítási ok, abban az esetben merülhet fel, amennyiben a jogosult a végrehajtás elrendelését megelőzően adott halasztást a kötelezett részére, a végrehajtás elrendelését követően adott halasztás alapján a végrehajtás szünetel a Vht. 52. § f) pontja alapján.

7.2.1 A végrehajtani kívánt követelés érvénytelensége, mint perindítási ok

A korábbiakban kifejtettek szerint a végrehajtási záradékkal, és azzal egy tekintet alá eső végrehajtható okiratok vonatkozásában a régi Pp. szélesebb körben határozza meg azon okokat, melyek alapján az adós keresetét elterjesztheti.

Ilyen indoknak minősül az, ha állítása szerint a végrehajtani kívánt követelés érvényesen nem jött létre. A bíróság ilyen esetben olyan helyzetbe kerül, mint az általános, szerződés érvénytelenségére hivatkozással elterjesztett keresetek vonatkozásában. A Ptk 6:88. §-a értelmében a szerződés semmisségét a bíróság hivatalból észleli. Az érvénytelenségi perekben felmerül egyes eljárásjogi kérdésekről szóló 2/2010. (VI.28.) PK vélemény 4. a) pontja ezt a kötelezettséget akként fogalmazta meg, hogy a bíróságnak csak a rendelkezésre álló bizonyítási anyag alapján tényként egyértelműen megállapítható, nyilvánvaló semmisséget kell hivatalból észlelnie. A semmisség megállapíthatósága érdekében a bíróság hivatalból bizonyítást nem folytathat le. Ugyanígy hivatalból észlelnie kell a bíróságnak azt is, ha a szerződés nem jött létre. A PK vélemény 4.b/ pontja szerint a semmisség hivatalból történő észlelése a másodfokú eljárásban is kötelezettsége a bíróságnak, ha az első fokú eljárás adataiból a semmisségi ok fennállása egyértelműen megállapítható. A fellebbező fél által előadott új tény, vagy új bizonyíték figyelembevételével a semmisség akkor állapítható meg, ha fennállnak a régi Pp. 235. §-ának (1) bekezdésében foglalt feltételek.

A végrehajtás megszüntetési perek követelés érvénytelenségére való hivatkozással történő megindítása az ún. devizahiteles ügyekben általában a szerződés érvénytelenségének megállapítására irányuló perekkel párhuzamosan történt meg. A párhuzamos perek megindítását indokolta, hogy míg a végrehajtás megszüntetési perekben van mód és lehetőség a végrehajtás felfüggesztésére, úgy a szerződés érvénytelensége iránti perekben ezen jogszabályi lehetőség nem állt rendelkezésre. A felek a végrehajtás felfüggesztését követően általában kérik ezen pernek az érvénytelenség megállapítása iránti per jogerős befejezéséig történő felfüggesztését, mivel a végrehajtás megszüntetése iránti per merev határidővel nem feltétlenül tesz ki e pertípust vonzóvá a felek (és jogi képviselőik) részére. Az érvénytelenség megállapítása iránti kereset mellett szól, hogy a végrehajtás megszüntetése iránti perben nem kerülhet sor a jogügylet érvénytelenné nyilvánítására és az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazására, így nem kapcsolható hozzá az Inytv.

62. § (1) bekezdés a) aa) pontja szerinti törlési kereseti kérelem.³⁵

A párhuzamosan megindított perek által felvetett jogértelmezési kérdések vonatkozásában a Kúria Elnöke 2014. március 26. napján 2014.El.II.JGY.1/1-157 számú határozatával joggyakorlat elemző csoport felállítását rendelte el, és a vizsgálat tárgykörét a következők szerint határozta meg: A párhuzamosan megindított szerződés érvénytelenségének megállapítása és a végrehajtás megszüntetése (korlátozása) iránti perek egyes anyagi és eljárásjogi kérdései. A joggyakorlat elemző csoport összefoglaló véleményében az alábbi állásfoglalásokat tette³⁶:

Mivel nem azonos az érvényesített jog, nem kerül szóba az ítélt dolog, de ugyanazon érvénytelenségi ok esetén a ténybeli alap azonossága miatt relatív perfüggőség áll fenn: az érvénytelenség megállapítása a végrehajtás megszüntetésének el kérdése. Emiatt a végrehajtási per felfüggesztése lehetséges (egyben célszerű), és ha a bíróság megállapította a szerződés érvénytelenségét vagy elutasította a végrehajtási perben is eladott okra alapított érvénytelenségi keresetet, az érvénytelenség kérdésében hozott döntés a végrehajtási perben már nem vitatható.

A joggyakorlat elemző csoport e pontban fejtette ki azon álláspontját, mely szerint a végrehajtás megszüntetése iránti per tárgyaló bírójának a szerződés érvénytelenségét ítéletében nem mondhatja ki, azt az indokolásban fejtheti ki, mint a végrehajtás megszüntetésének, korlátozásának indokát. A relatív perfüggőség a két érvényesített igény között akként áll fenn, hogy ha a végrehajtási per megindításakor a bíróság korábbi perben hozott jogerős határozatában már állást foglalt az érvénytelenség kérdésében (elutasította az érvénytelenség megállapítására benyújtott keresetet vagy helyt adott a keresetnek, de a helyt adó ítélet ellenére a végrehajtás a nemperes eljárás keretében nem szüntethető meg), az érvénytelenségi perben hozott döntést a végrehajtás megszüntetésére (korlátozására) indult perben tényként kell kezelni. A végrehajtás megszüntetése iránti igény a végrehajtás alapját szolgáló jogügylet létre nem jöttének illetve érvénytelenségének egyik jogkövetkezményeként fogható fel.

A joggyakorlat elemző csoport az eljárásjogi kérdések számbavétele során arra a megállapításra jutott, hogy az érvénytelenség megállapítása érdekében indított perek és a végrehajtás megszüntetése iránti párhuzamos perek a Pp. kizáró szabálya hiányában egyesíthetők. A végrehajtási perek speciális eljárási szabályai miatt ugyanakkor ezen egyesítés nem célszerű.

A végrehajtás megszüntetése iránti per felfüggesztése körében a csoport arra a következtetésre jutott, hogy ugyanazon érvénytelenségi okra alapított végrehajtás megszüntetési és érvénytelenségi per esetén az érvénytelenség el kérdés, ezért a végrehajtási per felfüggeszhető. Az írásbeli kérdéső

³⁵ Gyovai-Kiss-Kondás-Kormos-Lukács-Nagy-Schadl 2016 392. o

³⁶ http://www.kuria-birosag.hu/sites/default/files/joggyak/osszefoglalo_velemen_y_1.pdf

abban áll, hogy a végrehajtás megszüntetés valójában az érvénytelenség egyik jogkövetkezményeként fogható fel.

A viszontkereset vonatkozásában a csoport azon állásfoglalást támogatta, mely szerint nem kizárt, de felesleges, mert az érdemi ellenkérelem minden esetben elég az alperesi álláspont érvényre juttatásához. Pl. ha az alperes részben elismeri a végrehajtás megszüntetési keresetet, a részbeni elismerés ó viszontkereset nélkül is - megteremti a végrehajtás korlátozásának az alapját

A joggyakorlat elemző csoport állásfoglalása szerint továbbá a végrehajtás megszüntetése iránti perekben a Pp-ben meghatározott személyek perben állása kötelező, ezen személyeken kívül ugyanakkor lehet másnak is perben állnia, de nem kell (pl. ha a felperes a kezes, az egyenes adós perben állhat), mert a végrehajtás megszüntetési per joghatása eltér az érvénytelenségi perétől. Az állásfoglalás kitér arra, hogy a végrehajtás megszüntetési perben a bíróság a végrehajtást szünteti meg, és a döntése a végrehajtási eljárásban részt vevő felekre hat ki. Mivel a kizárólag végrehajtás megszüntetésére (korlátozására) indított (érvénytelenségi perrel össze nem kapcsolt) perben a bíróság nem nyilváníthatja érvénytelennek vagy létezőnek a végrehajtás alapjául szolgáló jogügyletet, nem az annak megkötésében részt vett személyek perben állása (perbe vonása) kötelező, hanem a megszüntetni (korlátozni) kívánt végrehajtásban közvetlenül érintett személyek perben állása: a per felperese az az adós, aki az ellene indított végrehajtás megszüntetését kéri, míg alperesi pozícióba a végrehajtási eljárás végrehajtást kérője kerül. Amennyiben megvalósultak a törvényi feltételei, a beavatkozás a végrehajtási perekben az általános szabályok szerint megengedett (rég Pp.54-60.§).

A joggyakorlat elemző csoport kitért arra a problémára is, mely szerint részben érvénytelen követelés esetén a bíróság az érvénytelenség jogkövetkezményeit alkalmazhatja-e, vagy ítéletükben csak a végrehajtás megszüntetéséről rendelkezhetnek, és az elszámolás egy további per tárgya.

A joggyakorlat részéről problémaként merült fel, hogy amennyiben a követelés egy részére vonatkozásában kerül megállapításra annak érvénytelensége, úgy a végrehajtás korlátozható-e, illetve ha korlátozható, a bíróság hivatalból alkalmazza-e a szűkebbben a kevesebb elvét, vagy felhívják-e a felperest annak megjelölésére, hogy a végrehajtás korlátozását milyen összegre kérné.

A joggyakorlat elemző csoport arra a következtetésre jutott, hogy a végrehajtási lappal indult végrehajtások megszüntetésére a régi Pp. 368.§ a) és b) pontjai alapján ó indított, továbbá a végrehajtási záradékkal indult végrehajtások megszüntetésére a régi Pp. 369.§ b) pontja alapján indult perekben (tehát mindazokban az esetekben, amikor a felperes a végrehajtás alá vont követelés összegében utóbb bekövetkezett megszüntetés tényét állítja, amely esetekben egyébként valóban jogos érdek fűződik az eljárások gyors befejezéséhez) a szűkebbben a kevesebb elve az eddigi bírói gyakorlatnak megfelelően továbbra is alkalmazható, azaz a felperest másodlagos kereset

el terjesztésére, mégpedig annak megjelölésére kell felhívnia, hogy elsődleges keresetének eredménytelensége esetén milyen összegre kéri a végrehajtás korlátozását. A másodlagos keresettel kapcsolatos bizonyítási kötelezettség is a felperest terheli, e tárgyban is tájékoztatást kell kapnia. Ettől eltérő a helyzet a régi Pp. 369.§ a) pontjára alapított kereset esetén. Ha a régi Pp. 369.§ a) pontja szerinti, a végrehajtás teljes terjedelmének megszüntetésére indított per adatai szerint a követelés részben nem jött létre érvényesen, de a részbeni érvénytelenség szabályainak alkalmazásával a szélre nem jött követelés vagy követelésrész a szélrejött követeléstől vagy követelésrésztől elkülöníthető, a végrehajtás megszüntetése helyett az a korlátozásra irányuló másodlagos kereset nélkül is az a végrehajtás korlátozásának van helye. Ha a régi Pp. 369.§ a) pontja szerinti perben az ügy bírósági bizonyítást, hogy a követelés részben nem jött létre érvényesen, azonban a szélre nem jött rész nem különíthető el, és ezáltal az egész szerződés megdőlt, a végrehajtást meg kell szüntetni. Mivel a végrehajtási perekben nem küszöbölhető ki sem a részleges, sem a teljes érvénytelenség oka, és nincsen lehetőség a teljes körű elszámolásra, az eredeti állapot helyreállítására sem, a végrehajtás megszüntetését követően a követelés jogosultjának arra van lehetősége, hogy pert indítson az adós marasztalása érdekében, amely perben a követelését tartalmazó okiratot bizonyítékként felhasználhatja. Ha a párhuzamosan megindított perek esetén a bíróság az érvénytelenségi perre tekintettel az el felfüggeszti a végrehajtás megszüntetése iránti per tárgyalását és bevárja az érvénytelenségi per eredményét, a folytatódó végrehajtás megszüntetési perben az érvénytelenségi per eredménye felhasználható: az érvénytelenségi per eredményétől függően a végrehajtás megszüntethető, részleges érvénytelenség esetén a végrehajtás korlátozható.

Az idézett joggyakorlat elemző csoport állásfoglalásainak részletes ismertetésére annak okán került sor, hogy a jogalkotó a joggyakorlat által felvetett problémákra reagált, és annak megfelelően módosította a Pp. végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti perekre vonatkozó szabályait a jogi segítségnyújtásról szóló 2003. évi LXXX törvény és egyes törvények eljárásjogi kérdésekkel összefüggő módosításáról szóló 2016. évi CLVIII. törvény 4. §-ával.

A hivatkozott törvénymódosítás alapján a régi Pp. egy a 370/B. §-al egészült ki, így ennek megfelelően a joggyakorlat elemző csoport által összegyűjtött felvetésekre tételes jogszabályi rendelkezés nyújtott megoldást. A hivatkozott 370/B. § értelmében amennyiben a felperes a régi Pp. 369. § a) pontjára -azaz a követelés érvénytelenségére -hivatkozással terjeszt el keresetet, úgy egyidejűleg az alapul szolgáló szerződés érvénytelensége tárgyában is keresetet kell elterjesztenie. A bíróság ugyanakkor a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasítja, illetve a pert megszünteti, amennyiben a felperes hiánypótlás ellenére sem tesz eleget az érvénytelenség megállapítása iránti kereset benyújtása iránti kötelezettségének. A Pp. hivatkozott jogszabályhelye egyben rendelkezik a körben is, hogy amennyiben az érvénytelenségen kívül egyéb okra is

hivatkozik a felperes, úgy a keresetet érdemben tárgyalni kell, és a régi Pp. 369. § a) pontjára alapított keresetet akként kell tekinteni, hogy azt a felperes már nem tartja fenn.

A hivatkozott jogszabályi rendelkezések ekként megnyugtatóan rendezte az érvénytelenségre alapított végrehajtás megszüntetése iránti perek kérdését, a párhuzamosan indított szerz és érvénytelenségének megállapítása iránti kereseteket kiküszöbölte. Mindezek értelemszerűen pozitív hatást gyakorolnak az id szer ség vonatkozásában is, hiszen a felek gyorsabban, egyszerűbben rendezhetik jogvitájukat.

A régi Pp. hivatkozott rendelkezése /370/B. § (3) bekezdés/ megoldja a perben álló személyek körének kérdését is, mikor akként rendelkezik, hogy mindazon személyekkel szemben kell megindítani a pert, akiknek a szerz és érvénytelensége tárgyában indított perben is perben kellene állnia.

Az ilyen perben eljáró illetékes bíróság kérdését is rendezzi a törvény. A régi Pp. 370/B. § (4) bekezdése ugyanis a végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti perekre hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságot jelöli ki a per lefolytatására.

A hivatkozott szakasz beillesztésével egyben egyértelművé tette, hogy a végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti per felfüggeszthető az érvénytelenségi perre tekintettel, /rég Pp. 370/B. § 5) bekezdés/, abban az esetben, ha az érvénytelenség iránti per korábban került megindításra, vagy azt a per felperesétől eltérő személy indította.

A régi Pp. 370/B. § (6) bekezdése alapján továbbá kizárja a perben a régi Pp. azon szabályait, amely alapján a végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti perekben eljáró bíróságoknak csak az első körben volt lehetőség a bizonyítás lefolytatására, illetve így lehetőség nyílik a tárgyalás 8 napon túli elhalasztására is.

Összességében a jogalkotás konkrét esetben követte a joggyakorlatot, és a szabályozás módosításával megfelelő módon rendezte a felmerült problémákat, és ezzel nagy mértékben elősegítette, hogy a jogszolgáltatást igénybe vevő polgárok jogvitájukat egy egységes és hatékony peres eljárásban -lehetőleg minél gyorsabban-lezárják.

7.3. Perindítási okok az új Pp. alapján

Az új Pp. a keresetindítási okokat hasonló módon szabályozza, mint a jelenleg hatályos eljárási kódex. A törvény fenntartja a megkülönböztetést a szerint, hogy végrehajtási lappal vagy azzal egy tekintet alá eső okirattal/szök kör végrehajtás megszüntetési per/, vagy végrehajtási záradékkal vagy azzal egy tekintet alá eső okirattal /tág kör végrehajtás megszüntetési per/ került sor a végrehajtás elrendelésére. A korábban kifejtett szakirodalmi álláspontok alapján ugyanúgy

fenntartja az elvi megkülönböztetést, akként, hogy a sz kebb kör végrehajtás megszüntetése iránti perek csak olyan körülmények alapján indíthatóak, melyek már nem voltak közölhet ek a végrehajtható okirat kiállításának alapjául szolgáló határozat meghozatalát megelőző eljárásban, vagy a végrehajtható okirat kiállításának alapjául szolgáló egyezség megkötése után következett be. A tág kör végrehajtási perek vonatkozásában a jogalkotó a követelés érvénytelenségére való hivatkozást nem tartotta fenn, így a továbbiakban vagyoni jogi per keretében vitathatja a felperes a követelés érvényességét. A tág kör perek vonatkozásában a törvény ugyanakkor explicit módon rögzíti, hogy a végrehajtani kívánt követelés, illetve a végrehajtási jog elévülése is perindítási oknak minősül /új Pp 528. § (2) bekezdés a) pont/. Ezen törvényhely külön rögzítése ellentétes a törvény minél absztraktabb megfogalmazás és tömörség iránti igényével, hiszen a követelés megszűnése esetkörbe a gyakorlat az elévülés esetét is beleértette. Az elévülés, mint perindítási ok kiemelése ugyanakkor a perel feltételek ó így a Vht. 41. §-a alkalmazásának -kizárása mellett indokolható lenne, és az id szer ség irányába hatna.

Összességében az új Pp. fenntartotta a korábbi szabályozás alapján kiforrott gyakorlatot, az érvénytelenség, mint ok kizárásával továbbá egyértelműen kedvező irányt szabott a bíróságok id szer ségi mutatói vonatkozásában.

8. Az id szer ség irányába ható rendelkezések:

A bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény és kapcsolódó jogszabályok módosításáról szóló 2000. évi CXXXVI. törvény /2000-es Vht Novella/ 169. § (2) bekezdése 2001. szeptember 01-i hatállyal iktatta be a Pp. 370/A. §-ának szabályait a végrehajtás megszüntetése és korlátozása iránti perek szabályai közé. A rendelkezések alapvetően a minél gyorsabb eljárás irányába mutató szabályokat vezettek be. A korábban hatályos Pp. az alábbi szabályokat tartalmazta:

A régi Pp. 104/A. §-ában rögzített ítélezési szünet a végrehajtás megszüntetése és korlátozása iránti perekre nem vonatkozik a régi Pp. 104/A. § (2) bekezdés c) pontja alapján. A bírósági gyakorlat alapján a bíróság az ezen perekben hozott intézkedéseiben a feleket külön tájékoztatják, hogy az ítélezési szünet nem vonatkozik a határidő számításokra.

A régi Pp. 370/A. § értelmében a bíróság e perekben soron kívül jár el, a tárgyalást a keresetlevél benyújtásától számított 15. napra ki kell tenni.

A Kúria idézett joggyakorlat elemző csoportja a vizsgálat eredményeképpen arra a megállapításra jutott, hogy a Pp.370/A.§-ának beiktatása nem járt a kívánt eredménnyel. A szigorú határidők a végrehajtást kérők érdekét szolgálnák, de ez a megoldás nem bizonyult megfelelőnek: a járásbírók elsősorban a kézbesítés és a bizonyítás nehézségei miatt nem képesek azok

betartására, mulasztásuk másodfokon nem szankcionálható (hiszen az emiatti hatályon kívül helyezés éppen az eljárás elhúzódását eredményezné), a határidő betartása pedig bonyolult megítélés perekben nem tesz lehetővé megalapozott döntést. Hatékonyabb és rugalmasabb megoldás lenne, ha a Pp. csupán azt írná el: a végrehajtási perket a bíróságoknak soron kívül kell tárgyalniuk.

A korábban hatályos szabályok szerint továbbá a tárgyalás elhalasztására soron kívül van lehetőség, és arra is csupán 8 napra.

A perekben a korábbi Pp. rendelkezések alapján szünetelésnek helye nincs. A gyakorlat rávilágított arra azonban, hogy a régi Pp. 137. § (1) bekezdés c) pontjában szabályozott esetre nincs jó megoldás, azaz abban az esetben, ha a felperes a megadott címről nem idézhet, illetve ismeretlen helyre költözött, és az alperes a hirdetményi kézbesítést nem kéri, vagy az ügy tárgyalását nem kívánja.

Az eljárás gyorsítását szolgálja továbbá a régi Pp. 271. § (3) bekezdés b) pontja is, mely értelmében nincs helye felülvizsgálatnak, ha az első fokú bíróság ítéletét a másodfokú bíróság helyben hagyta a XXV. fejezetben meghatározott perekben, kivéve a végrehajtás megszüntetés, illetve korlátozása iránti ügyeket, ha a végrehajtás végrehajtási záradékkal indult.

Az új Pp. fenntartja a szabályozás azon koncepcióját, mely az eljárások gyorsítása irányába hat, a jelenlegi szabályozást azonban az alábbiak szerint módosítja:

A jogalkotó -feltehetően bírósági gyakorlat figyelembe vétele okán- mellőzi azon rendelkezést, mely szerint a bíróságnak a 15. napra kell a tárgyalást kitűznie. A változás a bíróság oldaláról mindenképpen üdvöztető, hiszen a postai küldemények a fenti határidőn belül nem érkeztek vissza a bíróságra, így egy szabályszerűen kitűzött tárgyalás esetén könnyen a szabálytalan kézbesítés és idézés csapdájába eshetett a bíró. A korábbiakban kifejtettek szerint továbbá ezen határidő túllépése a másodfokú bíróságok gyakorlatában sem vezetett az ítélet hatályon kívül helyezésére. A fennmaradó azon szabály, mely szerint a perben a bíróság soron kívül jár el, kellően rugalmas ahhoz, hogy a bíróság gyorsan, ugyanakkor kellő alaposággal járjon el.

A soron kívüliség fenntartása alapján a végrehajtási perekre továbbra sem vonatkozik az ítélezési szünet az új Pp. 148. § (3) bekezdés a) pontja alapján.

A tárgyalási időköz vonatkozásában is új szabályokat vezet be az új Pp. igazodva az osztott perszerkezethez. Az új Pp. 535. § (2) bekezdése szerint az ellenkérelem, illetve a viszontkereset elterjesztésére vonatkozó határidő tizenöt nap. Az írásbeli ellenkérelem benyújtására elírt határidő meghosszabbítására vonatkozó határidő legfeljebb tizenöt nap. Az 535. § (3) bekezdése szerint a perfelvétel során további írásbeli perfelvétel elrendelésének nincs helye, és a tárgyalási

id köz nyolc nap. Az 536. § rendelkezése szerint a tárgyalás kit zésére vonatkozó határid egy hónap.

A rendelkezés kapcsán kiemelés érdemel, hogy az új Pp. 189. § (2) bekezdése a tárgyalási id köz fogalmát az alábbiak szerint határozza meg: E törvény eltér rendelkezése hiányában a perfelvételi tárgyalást úgy kell kit zni, hogy az idézésnek a felek részére történ kézbesítése a tárgyalás napját legalább tizenöt nappal megelőzze (a továbbiakban: tárgyalási id köz). A tárgyalási id közt a bíróság sürg s esetben lerövidítheti. A hivatkozott jogszabályhely el nye, hogy figyelembe veszi a postai kézbesítések id igényességét is, a jogalkalmazó részére el nyösebb helyzetet teremt azzal, hogy nem konkrét id pontot határoz meg, hanem a kézbesítés megfelel id ben való megtörténtére helyezi a hangsúlyt.

Az új Pp. 527-537. §-ához f zött Indokolás továbbá hangsúlyozza, hogy s a törvény az egy hónapos határid meghatározásánál figyelemmel volt arra, hogy diszfunkciót okozott a hatályos perrend megfelel szabálya. Az ott meghatározott határid mellett ugyanis gyakran vagy nem volt lehetséges a felek szabályszer idézése, vagy a szabályszer ség kérdése a tárgyalás napjáig nem d lt el. Ez pedig kényszer en a per befejezését késleltette.ö

Mindezek alapján megállapítható, hogy az új Pp. elkészítése során a jogalkotó felmérte, hogy a jelenlegi hatályos szabályozás által rögzített határid k betartása gondot okoz a jogalkalmazók részére, ezen alapvetést a törvényben több helyen érvényesítette és annak megfelel en módosított a szabályozáson.

A végrehajtás megszüntetési és korlátozási perek új rendelkezései kapcsán azonban alappal veti fel a gyakorlat ³⁷, hogy míg a törvény a két tárgyalás közötti id szakot meghosszabbítja, a perfelvételi szakaszra vonatkozó határid 15 napról 8 napra való lerövidítésével nem rendez a fennálló ügyintézési határid kkel kapcsolatos problémát. A kézbesítés id igényességére való tekintettel olyan eljárási határid k szabályozása lenne szükséges, amelyek valóban biztosítani tudnák a hatékony el készítés és eljárás érvényesülését.

A jogalkotó azon új rendelkezése, mely alapján a végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti perekben is lehet vé teszi a szünetelést, mindenképpen örvendetes változás. Az új rendelkezések alapján /új Pp. 532. §/ továbbra sincs helye szünetelésnek az alapján, hogy a felek erre vonatkozó megegyezésüket bejelentik, a bejelentésnek a bírósághoz történ beérkezését l, vagy az alapján, hogy az érdemi tárgyalást valamennyi fél elmulasztja, vagy az érdemi tárgyaláson megjelent egyik fél sem kívánja az ügy tárgyalását, és a mulasztó fél egyik esetben sem kérte a

---

³⁷ dr Rainer Lilla: A végrehajtás megszüntetése iránti perek szabályozása az új Pp. tervezetében 6.o
www.jogiforum.hu/publikaciok/776

tárgyalás távollétében történő megtartását, a tárgyalás időpontjától. Ez utóbbi esetben a törvény reagál a gyakorlat irányából felmerült, korábban részletezett igényekre is, amikor egyértelműen rögzíti, hogy a felek mulasztása esetén a bíró a pert megszünteti. A törvény a szünetelés egyéb okai vonatkozásában annak megvalósulását engedi, azzal, hogy a szünetelés időpontja legfeljebb 1 hónap lehet.

Az új Pp. rendelkezései is fenntartják a jelenleg hatályos szabályozás azon fordulatát, mely szerint nincs helye felülvizsgálatnak abban az esetben, ha az első fokú bíróság ítéletét a másodfokú bíróság helybenhagyta. A változás abban áll, hogy a korábban fenntartott distinkciót az új Pp nem tartja meg, akár tárgyi, akár szakmai körök végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti perrel is van szó, a felülvizsgálat egyaránt kizárt a másodfokon helybenhagyott ügyekben.

Összességében az új Pp. szabályai az időszerep vonatkozásában fenn kívánta tartani az eddigi eredményeket, ugyanakkor változatlanul hagyott olyan eljárási határidőket, melyek vonatkozásában bizonyosságot nyert, hogy azok a gyakorlatban betarthatatlanok. A jövőben így még nagyobb felelősség terheli az eljáró bírót a megalapozott határozat és a gyors eljárás közötti kényes egyensúly fenntartása vonatkozásában.

9. Egyéb eljárási szabályok:

A gyakorlatban a bíróságok eddig is megkövetelték, hogy a felperesek a keresetlevélben tüntessék fel, hogy mely bíróság vagy közjegyző, milyen számon rendelte el a végrehajtást, az törvényszéki vagy önálló bírósági végrehajtó el van folyamatban és ha igen, annak ügyszáma is szükséges. Az új Pp. 531. § (2) bekezdés a fenti gyakorlatot öntötte írásbeli formába, amikor előírta, hogy az új Pp. 170. §-ában foglaltakon túlmenően a keresetnek tartalmaznia kell: a végrehajtható okiratot kiállító megnevezését és a végrehajtható okirat számát, valamint a végrehajtást foganatosító végrehajtó nevét és székhelyét, továbbá a végrehajtási ügyszámot. Az új Pp. 531. § (4) bekezdése előírja továbbá, hogy a keresetlevélhez azon végrehajtási eljárásban keletkezett okiratot is csatolni kell, amely tanúsítja a perindításnak az új Pp. 529. §-a szerinti feltételét, azaz azt, hogy a perindítás oka alapján a végrehajtást nemperes eljárásban, a Vht. rendelkezései szerint nem lehetett megszüntetni. Ezen kötelező melléklet meghatározása azonban tárgyat enged a jogalkalmazói mérlegelésnek. A törvény nem határozza meg a végrehajtási eljárásban keletkezett irat minőségét. Mindezek alapján kérdés, hogy elegendő-e a perindítás előfeltételének igazolásaként a felektől származó irat, például egy elévülést tagadó végrehajtást kérő nyilatkozat, vagy sem. A végrehajtási eljárás során ugyanakkor mind az eljáró végrehajtó, mind a végrehajtást elrendelő, illetve azt foganatosító bíróság állítja ki feladatkörében okiratot, melyek álláspontom szerint már nagyobb biztonsággal

felelnének meg az új Pp. követelményeinek. E körben indokolt arra is rámutatni hogy a jogalkotó tervbe vette a nemperes eljárások ó így a végrehajtás- újra szabályozását, melynek során elengedhetetlen lesz, hogy a nemperes eljárások szabályai összhangban álljanak az új Pp. rendelkezéseivel.

A korábban hatályos rendelkezések alapján a bíróság a keresetet azzal küldi meg az ügyben eljáró végrehajtónak, hogy nyilatkozzon az eljárással kapcsolatban felmerült költségeiről, díjáról, valamint az azokat megalapozó körülményekről és az általa lefolytatott eljárási cselekményéről. A végrehajtót a tárgyalás napjáról értesíteni kell (rég Pp.370/A. § (5) bekezdés). A nyilatkozattételre a törvény nem szab határidőt, ugyanakkor azon rendelkezésből, mely szerint a tárgyalási határról a végrehajtót értesíteni kell, az következik, hogy a végrehajtó nyilatkozatát legkésőbb a kitöltött első tárgyaláson terjesztheti elő. A végrehajtó további értesítésére a törvény előírását nem tartalmaz, ugyanakkor a régi Pp. 370/A. § (6) bekezdése értelmében a bíróságnak a végrehajtást megszüntető határozatában akkor kell a végrehajtási költségek viseléséről is döntenie, amennyiben a végrehajtó a nyilatkozatát a perben előterjesztette.³⁸

A végrehajtó nyilatkozatának birtokában a bíróság köteles rendelkezni ítéletében arról, hogy melyik fél, milyen összeg végrehajtási költséget, milyen határidőn belül köteles megfizetni a végrehajtónak. Ilyen esetben a végrehajtó is élhet fellebbezéssel az ítélet rendelkezésének végrehajtási költségeket érintő része ellen. A végrehajtó nyilatkozata hiányában ugyanakkor a bíróság nincs abban a helyzetben, hogy a végrehajtási költségekről érdemben rendelkezzen, a jogszabály értelmében ilyen esetekben nem is kell azt megtennie.

Az új Pp. a hatályos szabályozást gyakorlatilag változatlan formában fenntartja a végrehajtó értesítése, díjának, költségeinek és a lefolytatott eljárási cselekmények közlésére való felhívás vonatkozásában, illetve továbbra is fennmarad a bíróság kötelezettsége, hogy a nyilatkozat birtokában a végrehajtási költségekről is rendelkezzen ítéletében.

A végrehajtás megszüntetése iránti perben a korábban hatályos szabályozás szerel szabja a bizonyítás kereteit. A régi Pp. 370/A § (3) bekezdése értelmében bizonyítás felvételének csak olyan bizonyítékokra vonatkozóan van helye, amelyek a tárgyaláson rendelkezésre állnak, és amelyek alkalmasak lehetnek arra, hogy a keresetlevélben előadottakat vagy az alperes védekezését igazolják. Bizonyítás felvételének helye van a felek által nyomban felajánlott bizonyítékokra is. A jogszabályhely a következő bekezdésben ugyanakkor annyiban enyhíti a hivatkozott szabály szigorúságát, hogy a tárgyalás -legfeljebb 8 napra való előhalasztására sor kerülhet a bizonyítás lefolytatása érdekében.

³⁸

Gyovai-Kiss-Kondás-Kormos-Lukács-Nagy-Schadl 2016 410. o

A bizonyítási teher alapvetően eltér a szokás, illetve a tárgykör végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti perek vonatkozásában. A felperesnek kell bizonyítania azt, hogy a kötelezettség részben, vagy egészében megszűnt, amennyiben a végrehajtás alapja végrehajtási záradék. Amennyiben arra hivatkozik, hogy a követelés érvényesen nem jött létre, úgy az alperesi végrehajtást kérőnek kell bizonyítania, hogy a követelése fennáll. Amennyiben az adós tartózárelismerő nyilatkozatot is tett, úgy a bizonyítási teher megfordul, azaz a felperesnek kell kétséget kizáróan bizonyítania, hogy az elismert tartozása nem áll fenn. Végrehajtás megszüntetése iránti perben a záradékolt közokirattal szemben is van helye ellenbizonyításnak.³⁹

A végrehajtási lappal, illetve azzal egy tekintet alá eső okirattal elrendelt végrehajtás esetén a követelés megszűnését, teljesítést a régi Pp. 164. §-a alapján felperesnek kell bizonyítania. A gyakorlat a végrehajtást kérőt hívja fel-figyelemmel a Vht. 40. § (1) bekezdésére- hogy elszámolást terjesszen elő, melyre nézve a felperesi adóssá kiiktatva a bizonyítási teherrel nyilatkozatni kell⁴⁰.

Az új Pp. rendelkezései alapján a bíróság könnyebb helyzetben lesz a jövőben, hiszen az érvénytelenség, mint perindítási ok nem jelenik meg az új szabályok között, ennek megfelelően a bizonyítás szabályai közül azon gyakorlat vehető figyelembe a jövőben, melyet az érvénytelenségen felül munkált ki a jogalkalmazás, azaz a felperesi oldalon marad a bizonyítási teher f szabály szerint. Az osztott perszerkezet okán nem tartja fenn az új Pp. azon rendelkezést, mely szerint csak a tárgyaláson rendelkezésre álló bizonyítékokra van helye bizonyításnak, az új Pp. osztott perszerkezetére vonatkozó szabályok hivatottak biztosítani az eljárás időszerűségét.

A korábban már hivatkozott, a párhuzamosan indított perek kapcsán felállított joggyakorlat elemző csoport megállapításai szerint van lehetőség a per tárgyalásának felfüggesztésére, hiszen pl. az érvénytelenség előkérdése a végrehajtás megszüntetésének. A régi Pp. 2017.01.01. napjától hatályos 370/B. §-a továbbá egyértelműen rendezi is ezt az esetkört.

A per tárgyalásának felfüggesztése vonatkozásában kizáró okot az új Pp. nem tartalmaz, annak alkalmazása ugyanakkor eredetileg teljesen a törvény Indokolásában megfogalmazott, az eljárás mielőbbi befejezéséhez fontos érdekek, az időszerűség ellenhat, és sérti a soron kívüliség szabályait.

10. A végrehajtás felfüggesztése

A korábban hatályos rendelkezések szerint a /rég Pp. 370. §-a/ a bíróság a végrehajtást -kérelemre előfelfüggesztheti. A végrehajtás felfüggesztése azt jelenti, hogy a végrehajtást nem lehet tovább

³⁹ Gyovai-Kiss-Kondás-Kormos-Lukács-Nagy-Schadl 2016 409. o.

⁴⁰ Gyovai-Kiss-Kondás-Kormos-Lukács-Nagy-Schadl 2016 409. o.

folytatni, az eljárás megáll abban a helyzetben, amelyben a felfüggesztéskor van. Kivételesen egyes végrehajtási cselekmények ilyenkor is elvégezhetők, ha a törvény vagy a bíróság így rendelkezik. A Vht. a végrehajtási eljárás során néhány esetben lehet végezni, a felfüggesztés ellenére, egyes végrehajtási cselekmények foganatosítását [Vht. 50. § (4)-(5) bek.]. Ha azonban a végrehajtás felfüggesztése a perben, a Pp. alapján történt, a felfüggesztést követően semmilyen további végrehajtási cselekményt nem lehet elvégezni.⁴¹

A bíróság a végrehajtás felfüggesztése felől fellebbezhető végzés formájában határoz. A bíróság döntése meghozatala során mérlegeli a kérelemben eladott indokok alaposságát, azt, hogy amennyiben a kérelemben foglaltak bizonyítást nyernek, úgy a kereset eredményre vezethető. A bíróság a pernyertesség elvi lehetősége alapján határoz, de tartózkodnia kell a per érdemének előzetes eldöntésétől, a prejudikációtól. A mérlegelés során a gyakorlatban az eljáró bírónak figyelemmel van arra is, hogy a felfüggesztés vagy annak elmaradása okoz-e aránytalan érdeksérelmet valamelyik félnek. Tipikusan ilyen körülménynek minősülhet például felperes lakhatását biztosító ingatlan árverése. Ilyen esetekben az adósi oldalon olyan érdeksérelmet okozhat a végrehajtás felfüggesztésének elmaradása, mely a későbbi ítélettel sem feltétlenül orvosolható. A bíróság az eset összes körülményének mérlegelésével juthat olyan következtetésre is és rendelkezhet annak megfelelően, hogy a felfüggesztés ellenére egyes eljárási cselekmények foganatosítására sor kerülhet. Így például a végrehajtó a letiltást foganatosíthatja, de az ingatlan értékesítése vonatkozásában további lépéseket nem tehet.

A fellebbezési jogra tekintettel a bíróság végzését indokolni köteles. A végrehajtást felfüggesztő végzéssel szemben előterjesztett fellebbezésnek nincs halasztó hatálya, amiből az következik, hogy a fellebbezés elbírálásáig a végrehajtás megakad, azt csak akkor lehet folytatni, ha a másodfokú bíróság az első fokú bíróság végzését megváltoztatja és a végrehajtás felfüggesztését megszünteti.⁴²

A felfüggesztés hatálya a határozat meghozatalának időpontjában áll be, ennek megfelelően a határozatot a végrehajtóval haladéktalanul ó a gyakorlatban a legtöbb esetben faxon, telefonon közölni kell, tekintettel arra, hogy a felfüggesztés hatályát követően végzett végrehajtói intézkedés törvénytelen és érvénytelen (BH.1983.284).

A bíróság a végzéséhez nincs kötve, azaz bármikor felülvizsgálhatja az abban foglaltakat, és amennyiben úgy találja, hogy annak további fenntartása nem indokolt, úgy a végrehajtás folytatását rendelheti elő.

A végrehajtás felfüggesztésének hatálya addig tart, amíg azt a bíróság meg nem szüntette, illetve

⁴¹ Nagykommentár a Polgári Perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvényhez szerk.: Kiss Daisy/Németh János 2014. 1098. o.

⁴² Gyovai-Kiss-Kondás-Kormos-Lukács-Nagy-Schadl 2016 407. o

amíg a bíróság által a felfüggesztést elrendelő határozatban megállapított határidő nem telt el. Bár a Vht. 51. §-a az intézkedés kifejezést használja, a felfüggesztés hatályának megszüntetése határozattal - az ügy körülményeitől függően ítéletben vagy végzésben - történhet. Ezzel egyidejűleg a bíróság vagy megszünteti a végrehajtást is, vagy a végrehajtás továbbfolytatását rendeli el.⁴³

A végrehajtás felfüggesztése alatt a végzés meghozatala napjától a felfüggesztés tartama alatt a végrehajtási jog nyugszik.

A korábbiakban kifejtettek szerint a végrehajtást csak az eljáró bíróság rendelkezésére - vagy a meghatározott időtartam lejártát követően - lehet folytatni. Mindezek alapján a bíróság a határozatát gyakorlatilag valamennyi esetben meg kell küldje az eljáró végrehajtónak, a keresetnek helyt adó ítélet esetén a végrehajtási költségek vonatkozásában fennálló fellebbezési jog biztosítása érdekében, míg a keresetet elutasító ítéletnek a végrehajtás folytatását elrendelő rendelkezés közzétevése érdekében.

Az új Pp. szabályai továbbra is lehetőséget biztosítanak a végrehajtás felfüggesztésére. Az új Pp. 534. §-a rögzíti, hogy a végrehajtás felfüggesztésére csak kérelemre, és csak a per jogerős befejezéséig van lehetőség, a felfüggesztés tárgyában hozott határozattal szembeni külön fellebbezési jog is fennmarad. A törvényhely egyben kimondja, hogy a végrehajtás felfüggesztésére a bírósági végrehajtásról szóló törvény erre vonatkozó szabályait kell alkalmazni.

Ez utóbbi fordulat érdemben a jelenleg is érvényes gyakorlat jogszabályba foglalását jelenti, hiszen a végrehajtás felfüggesztése vonatkozásában még a Pp. Nagykommentárja is a Vht. szabályaira utalt. A végrehajtás felfüggesztésének hatálya, tartama, terjedelme vonatkozásában a jogalkalmazók eddig is Vht. rendelkezéseit vették alapul. Az új rendelkezések kapcsán azonban álláspontom szerint célszerű lett volna rendelkezni arról, hogy a végrehajtás felfüggesztése körében eltérő okokat értékel az eljáró bíróság vagy -nemperes eljárásban- titkár. A Vht. a kérelemre történő felfüggesztés két esetét ismeri: a végrehajtást kérő kérelmére a bíróság a végrehajtást felfüggeszti, ha az másnak a jogát nem sérti, vagy az adós kérelmére kerülhet sor a végrehajtás felfüggesztésére, e körben azonban olyan kivételes méltánylást érdemlő körülményeket kell az adósnak igazolnia, melyek a végrehajtás ideiglenes megakasztását indokolják. A bíróság gyakorlatában ez általában olyan átmeneti körülmény, mely alatti felfüggesztés adós teljesítési képessége helyreállhat. A Vht. 48. (5) bekezdése meg is határozza azon körülményeket, melyeket a bíróság a végzése meghozatala során kiemelten értékel: a tartásra szorulóknak számát, tartós és súlyos betegséget, természeti katasztrófát.

⁴³ Nagykommentár a Polgári Perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvényhez szerk.: Kiss Daisy/Németh János 2014. 1098.o.

Ezzel szemben a végrehajtás megszüntetése iránti perben eljáró bíró a korábbiakban kifejtettek szerint a pernyertesség elvi lehetőség, a felek érdeksérelme alapján határoz.

Záró gondolatok

A végrehajtás megszüntetés, illetve korlátozása iránti perek szabályainak és idő szer problémáinak áttekintését követően megállapítható, hogy ezen pertípusok vonatkozásában folyamatosan fennállt és jelenleg is fennáll azon igény, hogy egy gyors és hatékony eljárás keretében a felek jogvitájuk végére pontot tegyenek. Ezen igény alapja, hogy a végrehajtási eljárásban a kötelezettségüket önként nem teljesítő állampolgárok a közhatalom alkalmazásával állnak szemben, a vagyoni kényszer alkalmazásával alapvető jogaik kerülnek korlátozásra. Az alapítvány, sérelmes végrehajtással szemben pedig a peres eljárás biztosítása a legnagyobb garancia.

A peres eljárások idő szer ségét biztosító eljárási rendelkezések a gyakorlatban több problémát is felvetettek. Nem volt egyértelmű a bírósági gyakorlat a végrehajtási perek el feltételei, a párhuzamosan indított perek és az eljárási határidők megfelelő alkalmazása vonatkozásában.

A bírósági jogalkalmazás ugyanakkor törekedett arra, hogy a fennálló problémákat feltárja, azokra a jogszabály adta kereteken belül egységes jogalkalmazást biztosító megoldásokat találjon.

A jogalkalmazás eredményei kellő hatást gyakoroltak a jogalkotásra is, melynek eredményeképpen egyértelműbb szabályok kerültek megalkotásra, a régi Pp. szabályaival a felmerülő problémák megfelelően rendezésre kerültek.

Az új Polgári Perrendtartás Konceptiója szerint az új szabályok kialakításával elérni kívánt közpolitikai cél a magyar igazságszolgáltatás Magyarország Alaptörvényének megfelelő, magas színvonalú, korszerű, az eljárások gyors lezárását és az idő szer séget biztosító, hatékony, átlátható és kiszámítható működéséhez szükséges perjogi keretek megteremtése.

A végrehajtás megszüntetése és korlátozása iránti perek vonatkozásában megállapítható, hogy a jogalkotó ezen elvek mentén a hatályos szabályozás nagy részét fenntartotta, tekintettel arra, hogy azok alapján egy feszített ütemű, de gyors és hatékony eljárás alakult ki, az új szabályok pedig egyértelműen az idő szer ség növelése irányába hatnak. A korábbiakban tárgyalt kisebb anomáliák, illetve a határidőkkel, osztott perszerkezettel kapcsolatos észrevételek kapcsán remélhetőleg kialakul a korábbiakban kifejtett körforgás, és a jogalkalmazás által felvetett problémákra és azok megoldására a jogalkotás megfelelően reagál.

Felhasznált irodalom jegyzéke:

dr. Bíró Noémi-dr. Gyekiczki Tamás-dr. Kapa Mátyás -dr. Nádas György -dr. Rab Henriett-dr. Zoltán Hunor- dr. Zoltán Levente: Nagykomentár a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvényhez, Budapest, Wolters Kluwert Kft, 2013

dr Gáspárdy László- dr Gátos György- dr Gyekiczky Tamás- dr Horváth Jen - dr Juhász László -dr Kapa Mátyás- dr Kengyel Miklós ó dr Kiss Daisy- dr Kormos Erzsébet ó dr Légrádi István- dr L rincz György ó dr Makai Katalin- dr Mernyei Ákos ó dr Németh János ó dr Sallós István -dr Sántha Ágnes- dr Szabó Imre- dr. T. Nagy Erzsébet ó dr Varga István- drVida István: Nagykomentár a Polgári Perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvényhez, Budapest, Wolters Kluwer Kft, 2014 szerk.: Kiss Daisy/Németh János 2014.

dr Gyovai Márk-dr Kiss-Kondás Erzsébet-dr Lukács Tamás-dr Nagy Adrienn-dr Schadl György : Kézikönyv a bírósági végrehajtás foganatosításához Budapest, Wolters Kluwer 2016

Kiss Daisy-Rónay Zoltán-Sántha Ágnes-Szabó Péter: A Különleges peres, Kérdések és válaszok a Polgári Perrendtartás Különös Részéb 1, Budapest, HVG-Orac 2006

dr Jakab Ildikó : A végrehajtás megszüntetése és korlátozása iránti perek legfontosabb eljárási szabályai a gyakorlat tükrében
[http://www.jogiforum.hu/files/publikaciok/jakab_ildiko_vegrehajtás_megszüntetése_es_korlatozás_a_iránti_perek\[jogi_forum\].pdf](http://www.jogiforum.hu/files/publikaciok/jakab_ildiko_vegrehajtás_megszüntetése_es_korlatozás_a_iránti_perek[jogi_forum].pdf)

Németh Zoltán György : A jogorvoslati joghoz való jog érvényesülése a végrehajtási eljárásban. Debreceni Jogi M hely 2011/1

dr Rainer Lilla : A végrehajtás megszüntetése iránti perek az új Pp. tervezetében

www.jogiforum.hu/publikaciok/776

Felhasznált jogforrások

A bírósági végrehajtásról szóló 1994.évi LIII. törvény.

A Polgári Perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény

A Polgári Perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény